

GAZDASÁGI LAPOK

49. szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. December 8.

1900. évi párisi világlágitáson Grand Prix.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid
cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Ara egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használat az udvari és más nagyobb istállóban, ugy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénóság ellen. A lovat trainingben igen nagy munkabírása képezi.

KWIZDA SZABADALMA.

Pneumatic. bokavédő szalaglégnárnával. Bokavédő szalagok gummitól.

Szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig bal és jobb lábára.

A bokára, a—h-ig mérve, melynek kerülete
20—22 cm. megfelelő az 1. sz. 24—27 cm. megfelelő a 2. sz.
22—24 cm. „ 2. sz. 27—30 cm. „ 3. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dróbként: | Fekete, barna v. fehér szín
1. sz. K 5.50. 2. sz. K 9.50 | 1. sz. K 5.50. 2. sz. K 4.40
3. sz. K 6.40. 4. sz. K 7.30 | 3. sz. K 6.80. 4. sz. K 7.70.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Főraktár: **KWIZDA JÁNOS FERENCZ** cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Kornenburg, bel Wien.

Szuperfoszfátot,
= Stassfurti kainitot, =
Stassfurti kálitrágyasót
40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb
műtrágyafélélet

azonkívül **rézgáliczot** (98—99%) elismert
kittűnő minőségben
legelősbőben szállít a

HUNGARIA műtrágya-, kősz. és vegyipar-részvénytársaság
Budapest, V., Fürdő-utca 8. szám.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, min- den növénynek legjobb és
legelősbő foszforosavas mű- trágyája. — Kiváratra szak-
munkákkal és áraján- lattal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-út 49.

Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vesztőkönyviselője.
Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárval és tartalomjelzéssel van ellátva.

Tenyészállat-eladás.

Gazdaságomból eladó 33 drb számfelüti, részint hasas, részint fedezetelésre alkalmas félvér simmentháli vöröstarka fűsző és 7 drb növendékibika. Dukai Takács Ferencz, Duka, Vasmegeye, vasútállomás Jánosháza.

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint **répaszelet, erőtakarmanynok**
a legelősbő napi árákon a

Mezőgazdasági Áruhitelbank R.-T. Budapest, V., Báthory-u. 5.
szerezhetők be.

== Őméltósága ==

gróf HOYOS MIKSA ur

Békésmegye pusztakamuti gazdaságában
(posta és vasút MEZŐBERÉNY)

tenyésztésre alkalmas tiszta vérii

BERNI

bikák kaphatók.

Bővebb felvilágosítást ad

az uradalmi intézőség.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legújtanosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók,
boronák,

szorvetőgépek, Planét Jr. kapáló,
szecskavágók, repavágók, kukoriczá-mórszoló, daráló,
örlömalomok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORZIMOS LÁSZLÓ
1848-ban.

VEZÉRELV: Hozzunk meg gazdaságunkba helyre arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:	
Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évr.	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.
Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékeltevel.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetői részek a kiadóhivatalhoz utasítottak.

HIRDETÉSEKET
A lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadnak el.

Az e lapokban foglalt cikkeket minden utánnyomást jog fenntartva.
Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.	
Szemle. — F.	Lap 857
Tárca. Azok a bizonyos matricok. — Péterfy Tamás.	858
A földjürok megszerzése. Isvánich és Rémetovszkyban. —	
Ékecsereplő Balogh Sándor.	858
A rétek vizsgálata. — Gyárfás József.	860
Hová tölts a nyári pihenést? — K.	861
Olasz éte köztü földre. —	862
Hágyó államzatok. —	862
Topánásainak a burgonya átállításáról. — Rupprecht.	862
Kérdések és feleletek.	863
Kérdés: K. — Kérlek az új csatlakozást a nem éves	
esetleket és gazdasági iparokat? K. B. — Árpa-	
végny zabvalma értékeiben. — mint takarmány? —	
J. P. — Szóla melleghajtás. G. J. — Mi a calcema-	
mag koronásdélmi értéke? M. Gy. — Mit tegyek a	
kultúránk megőrzésére elten? L. L. — Pálányok	
irása. G. J. — Krummalak vegyeltörése ontrom-	
savval? Z. V. Szepczarada géppel? P. A. —	
Akácgyökérgek kipusztítása. P. O. — Akácosz	
létesítés. P. B.	
Feleletek: Aratók szarvadások követőkül arató-	
gépök. C. — Mennyi tavaszban számlánál egy	
magyar földi minti székony. P. — A cukoréna	
gyökereinek. C. — Mit tegyek baromfiain elhullá-	
sának megakadályozására. Dr. K. —	864

SEMLE.
(Itt a tél. — A kiegyezés hátráltató. — A gazdák jobban néznek meg, kiket küldenek a parlamentbe. — Szénbányász sztrájkok, emelendő szén és faárak. — Nincs szén, nincs fa. — Az erdők és legelők nagy érték emelkedése. — A magán érdekelés növekedése.)

A december jogaiba lépett. A természetnek nincs többé kedve nyarat játszani decemberben. December 1-én az ország sok részében villámolt akár csak júliusban, és aztán jött egy nagy vihar, s utána csontkeményre fagyott a föld. Nos tehát kombinációban elértünk egy ponthoz! Azt reméltük, hogy a meg nem fagyott földre jó vastag hóburda fog esni, és alatta ki fog zöldséni a sok vetés. Másképp esett meg. A föld keményre fagyott és ott taláta csirában kírdóva a buzát és rozsort. Most itt a nagy kérdőjel? Jól van-e ez így? Nem lesz ebből baj? Feleletet erre nem tud adni senki. Csak a gabona-törzse reagál rá meglehetősen búza és rozs árcmeléssel. Lassan elérjük a 14 frtot. De ha eddig reménykedtünk, bizakodtunk, hogy az őszi vetések sorsa még jól elődélhet, most már kezdünk kétkedni. Ha eddig haboztunk tavaszi buzát, árpat, zabot tartalékok beszerzési, vagy ha volt eltelt, most már kevésbb kockázattal tehetjük, sőt a kötelező ártósság most már parancsolja, hogy gondoskodjunk arról, hogy tavaszszal legyen mit vetni, ha megjövén a kikelet, úresen találunk tábláinkat. Az állapotot még súlyosbítja az, hogy az őszi szántások javarészt elmaradtak, és tavaszszal sokat kell szántanunk. Nagyon sok igavonóra lesz szükség, hogy meggyőzzük a munkát. És azoknak az igavonóknak jó

erőben is kell lenni. Nemde könnyű ezt mondani, de hogyan megcsinálni? A rém kevés takarmány és a rém drága abraktakarmányok mellett? Aztán mi lesz szőlőültvényainkkal. Az agyagokban nem lehetett a szárazság miatt takarni, és a fedetlen szőlőtökek nem pusztulnak-e ki tömegesen? Ennek a jólsten a megmondhatója.

Mint értesülünk, szerdán már lágynlmi kezdett az idő és a fagy kiengedett! Az őszi szántásokat tehát ott lehet folytatni, a hol van elég nedvesség. Hogy csirában vagy tehen levő buza és rozsok a fagy ártott-e és mennyire, azt a gazdáknak most naponta kell vizsgálniok. Pár napra a kiegyezés után ezt meg lehet itélni.

Mig a gazda a természet szeszélyeivel küzdök, a magyar kormányknak is elég baja van, hogy a kiegyezést töt alá hozza. Az ország nagy többsége megnyugvással fogadta a kiegyezést s különösen a gazdák az új vámtarifát szívesen vették. De a horvát urak és még néhány képviselő gátolják az országgyűlési határozatának meghozatalában. Ebből is látszik, hogy a gazdáknak nem kell oly környezeni venni azt, hogy kit küldenek a képviselőházba. Az intelligens gazdák a politikai szerepléstől félre vonulnak, mert előttük a sok tönkrement gazda existencia, a kiket a képviselő választások iszonyu költségei vittek a romlásba. A gazdáknak most tärni kell azt, hogy vitális érdekekkel mit sem törődő képviselők veszélyeztetik existenciájukat. Ennek a jövőben másként kell lenni, és a gazda intelligenciájának összefogni, és hust a husunkból, vért a mi vérünkkel kell mandátumhoz jutítani. Összetartással mindent el lehet érni, és az ugynevezett alkotmányos költségeket is a minimumra kell redukálni. Akkor lesznek kedvünkre való képviselőink, és az ország érdeke nem lesz lapda játéka egyes szereplni vágyó semminknek.

Azt reméltük, hogy a mult esztendei nagy hidegek után az idén enyhébb telünk lesz, és nem fogunk annyit fázni, mint tavaly. Ugy látszik, hogy hiabavaló remény volt. A szénnek és fának nagy lesz a kelendősége az idén is. Pedig hát se szén, se fa. A külföldi bányákban folytonosak a bérmelelések. A szénmunkások minden negyed évben rendeznek egy sztrájkot, és a vége ennek az, hogy a szénárak folyton emelkednek. Ennek folytán tömérdék pénzünk megy ki külföldi szénekért. A porosz bányáknak tributumot fizetünk. Pedig mennyi tömérdék szén hever kiaknázatlanul Magyarországon! Ennek taian a bányatörvény az oka? Talán az, hogy a szén a földbirtok tartozéka? Ej dehogya! A mint

hire ment az országban annak, hogy az állam szénbányákat vásárol, több mint egy millió hold szentet ajánlottak megvételre. Nem dugják el a szentet a föld tulajdonosok, csak az élelmesek akarnak ingyen hozzájutni. Nagyon helyeselhető tehát az Omge állásfoglalása, a mely perhorreskálja azt, hogy a szenttulajdon a földtulajdonról egyszerűen el ne vették. Meg kell nyitni a bányákat, mert van mit megnyitni, és a nép ezreit, a mely hazáját munkahiány miatt elhagyta, itthon kell foglalkoztatni. Az ország egyes szénbánya vidékein oly nagy a keresete a bányász népek, hogy Amerikában sem keres annyit. Így a borsodi szénbányákban a palócz szénbányászok ügyesebbjei havonta 70—90 frtot takaritanak meg az élelmzési költségen felül. Kell ennél jobb Amerika? A szenttermelést tehát fokozni kell; — mert fa nincs. A kik a helyzet megismerni akarják, menjenek most a falvakra. A szegény nép meg a menyei üdvösségét is oadandá egy szeker fáért; de nincs. Az erdöket vágta derre-borura, most hogy a fogyasztáshoz képer minimális a fatermelés, a szénnek kellene helyébe lépni. De az sincs! Így hát fázik és nyomorog a nép.

A birtokok beeslésénél eddig a szántóföld és rétek képeztek az értékméröt. Az erdök és legelők csak gyatrán értékeltek. Most, hogy a széndrágaság fölemelte a faárakat, s az ország állati termelésének védelme a marhárakát és főleg elősegítette a marhanevelést, azóta az erdök és legelöket más szemmel nézik. Minap benyit a szerkesztőségünkbe egy nagyon okos ur, és azt mondja: Uram segítsenek oly birtokhoz, a mely tulnyomólag erdő és legelő, nekem nem kellene szántófeldek, csak réti, legelő és erdő? Nem kérdeztük, hogy miért ilyen a gusztsza látogatónknak, s csak annyit feleltünk rá, hogy a gusztszát dicserjük. A baj csak az, hogy ma már ez a gusztsz általános kezűd lenni, és a földbirtokok is kezdenek tudatára jönni annak, hogy mit birnak erdeik, réteik és legelőkben. Csak még egyben vannak hátra rémségesen. A fát csak vágni szeretik, de nevelni nem. Nagyon bölcsen tette az állam, midőn a kötött nyagybirtokok és a kisbirtokok közös erdeit forgó késznyerbe szorította. Igaz, hogy ez is csak részben tartatik be, mert a törvény kijátszása napirenden van. Az erdők hatóság ellenőrzése éppen nem ideális. De ki tétet arról, hogy az ember csak ember, és hogy kivételek mindig akadnak a szabály alól. A középirtokokos és nem kötött nyagybirtokok erdeit pedig a rablogzasdagok protópusai. Ha megszorul a meg nem kötött erdőbirtokok, csak neki szabadjica a fejszét az erdőknek és ugy ellátja, hogy sokszor 40 évig nincs a bir-

Veszünk

Lócernamagot

arankamentes és nagyarankamentes

lóheremagot

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST

V., Alkotmány-utca 31.

toknak fahaszna. Az ilyen birtokos vagy utóda aztán nyomorog. Nem vagyunk barátjai a kényszerzubbonyoknak, de ez a siralmas erdőirtógazdaság már sokszor készített kifakadást. Legjobban akkor boszankodtunk, ha erdejének értékét nem ismerő birtokos eladva birtokát, az élelmes vevő, csak a kivágott erdőből fizette ki az egész vételárát. És mennyi tömérdek ilyen eset volt a múltban! Ma már efféle esetek ritkában fordulnak elő, de még mindig előfordulnak. A nagyon elkopárosodott legelőterület is tömérdek. Egész vidékeken vízmosások tesznek sárlanná nagy területeket. A kormány a csemetkelt ingyenes kiosztásával sokat segített. De messze van attól, hogy az eredményt kielégítően mondhasssa. Nem ártana törvény a szabad erdő és legelő birtokra nézve is. E törvényben kimondandó lenne, hogy az oly legelő területek, a melyeket vízmosások rontanak, záros idő alatt befásítandók. Erdő törések csak hatósági engedéllyel eszközölhetők igazolt esetekben. Kimondandó lenne, hogy a magán erdőben, az évi vágás maximuma az egész erdő terület 3%-át tul nem haladhatja. A vágás fördősítése pedig kötelező. Sok magán erdőbirtokos minket ezen tanácsokról a legelső fázis kötetne, — de nem tehetünk róla, az igazat meg kellett mondanunk, még ha sokaknak fáj is, de meg «salus reipublicae suprema lex esto.»

nak élvezi a földbirtok használatával járó összes előnyeket, a többi 17 $\frac{1}{2}$ milliót ellenben csakis családi környezete, kereseti forrása és a megszokás fizik valamely tartózkodási helyhez, mert igazi otthona földbirtok hiányában nincsen.

A földbirtok nélküli emberek nem ismerik a röhögő kötétség jöleső érzését, azért az állandó letelepüléshez inkább csak megszokásból, kényelemből ragaszkodnak és tisztán anyagi előnyök; a nagyobb kereset elegendő arra, hogy otthonuk elhagyására késztesse őket, a mint azt a tömeges kivándorlás mutatja. Az ilyen emberek csak addig megelégedtek, míg sorsuk igen kedvező, sőt ekkor is legokényabbak a szociálisztikus tanok iránt.

A mely államban a földnélküliek így nagy túlsúlyban vannak, ott egészséges politikai és közigazdasági viszonyokat teremteni igen nehéz, a társadalmi bajok mind mélyebb gyökeret vernek, a mikor is kiirtásuk a többi rétegek érdekeinek érintése nélkül lehetetlen.

A német birodalom birtokviszonyai hazánkéval lényegesen eltérők, minek oka a történelmi fejlődésből folyó egyenletesebb birtokmegoszlásban, továbbá a népesség nagy sűrűségében keresendő. Bár a birodalom összterülete 540.748 km², tehát közel kétszerese hazánk 282.824 km²-re rugó összterületének, az elidegeníthetetlen, holt kézen levő, köztörtörtök területe ott jóval kevesebb, a mely körülmény már magában véve egyenletesebb birtokmegoszlásra vezet.

Az így módon lehetővé vált birtokeloszlás tökéletesebbé lényegesen elősegítette a népesség rohamos szaporodása. A statisztika adatai bizonyítják, hogy a birodalom népessége 1871-ben 40, 1880-ban 45, 1892-ben 50, 1905-ben 60 millió volt s a legutóbbi 5 évben a népszaporodás közel egy millióra rugott évi átlagban. Természetesen a szaporodás arányában fokozódott az 1 km²-re eső lélekszám is; míg ugyanis ez a szám: 1871-ben 71, már 1905-ben 112 volt, addig hazánkban jelenleg csak 60.

De tegyük összehasonlítást a Németbirodalom és hazánk birtokmegoszlási viszonyai között a statisztikai adatok alapján. Ezek szerint az összes földbirtok területéből

	Német országban %	Magyar országban %
5 holdig terjedő törpe birtok	9.8	14.2
5—30 holdig terjedő paraszt birtok	34.3	18.0
30—200 holdig terjedő kis-közép birtok	30.4	14.4
200—4000 holdig terjedő vadlodi közép birtok	15.2	14.3
1000—10.000 holdig terjedő uradalmi birtok	10.3	30.6
10.000 holdon felüli latifundium	—	8.5
Összesen	100.0	100.0

Megjegyzendő, hogy a németországi statisztikában a fenti magyar birtokkategóriáknak megfelelő összeállításban adatokat nem találhatunk, azért az összehasonlítás fenti adatait hozzávetőleges átszámítással a következő németországi adatokból vantom össze:

A gazdaság területének hektárban	Megoszlás terület szerint %
1—2	5
2—5	9.6
5—20	29.0
20—50	21.9
50—100	8.5
100—500	15.2
500-on felül	10.3
Összesen	100.0

Látjuk tehát, hogy az összevont és átszámított adatok nem egészen korrektek, de kétségtelenül alkalmasak az összehasonlításra, mely után kitűnik, hogy Németországban jóval kevesebb a törpebirtok, tehát nincs meg a birtokelaprózásnak az a foka, a midőn már a rendes fogatosmivelés is nehézségebe ütközik, mert gátat szor annak a törzserörökli törvény (Anerbnsrecht). Továbbá csak 10-3%-át képezi az összterületnek az uradalmi 500 ha-on felüli birtok, latifundium pedig alig fordul elő.

Vízönt Németországban közel kétszer akkora az 5—200 holdig terjedő birtokok viszonylagos területe, míg a 200—1000 holdig menő vadlodi középirtokok viszonylagos területe a miénkel megegyező. Eppen ezen körülményben találjuk meg jórészt Németországnak politikai, közigazdasági és mezőgazdasági téren tapasztalt boldogulását, valamint az általános jólétnek, vagyonosodásnak, a hazaszeretetének alapját.

A földbirtok megoszlása hazánkban és Németországban.

Irtá: Érkesseri Balogh Sándor.

Valamely nemzet erkölcsi és anyagi boldogulására, előhaladására az összes befolyásos tényezők között a birtokmegoszlás talán a legnagyobb hatással van. Igaza volt egyik nagy nemzetgazdászunknak, mikor azt mondta: »a kie a föld, azé az ország.« Eppen napjainkban láthatjuk a legintenzívebben megnyilvánulni a nagy mérvű kivándorlást, a társadalom felforgatására törekvő szociális eszmék terjedését, a mely körülmények főként az egészségtelen földbirtokmegosztásra vezet-hetők vissza.

Hazánk 48,834.673 k. holdat kitevő összes földbirtoka mintegy 2 $\frac{1}{2}$ millió földbirtokos kezén van, tehát egy birtokosra átlag 18 k. h. föld esik. Ez a 2 $\frac{1}{2}$ millió lakosa az állam-

TÁRCZA.

Azok a bizonyos malaczkok.

— Igaz történet az Alldórlól. —

Engem ugyan szidhattok komám! Mégis megírom azoknak a bizonyos malaczkoknak a történetét. Ha csak a tiétek volna, hát nem írnám meg, mert egy gazda csak egy gazda, és egy feske nem csinál nyarat! valamint egy görhéből is soká lesz komda! De az az igazság, hogy ez a bizonyos malaczköténet igen általános, sok szép, sima vármegyében a Tiszaduna partjain. No, hát ezért az általánosságért írom meg a malaczk történetét.

Igaz biza, de hol is kezdődik?... No, már tudom. Te édes komám irtad, hogy a fene sertésvész kipusztította a sertésajtádat. Elsirtad a retentő kárt, jövendőidéle miatt földregést, sáskajárást, napsötétlést, — de egyik se volt be. Hanem kérsédre ajánlottam egy házba elsőrendű kondor sertés tenyészetet. Az is igaz, hogy ott a magsertés igen drága, de az is igaz, hogy vérszen áment, biztos jószág. Aztán még sem vettél a biztos

jószágból, pedig csak malaczkokat akartál venni.

Öt hét mulva azt irtad, hogy igen-igen jó kukoricatermés volt, hát sok malacz kell. Már én megint a biztos, vérszenáment falkából ajánlok. A levelemre csak később irtál. Azt irtad, hogy »nem vagyok Rótszild, hogy egy malaczért öven koronát adjak!« Mindjárt később megnyomod a pennédet, aztán bévalod, hogy olcsón vettél malaczkokat a szomszéd faluból, Bodor Jánostól...

Mikor a Bodor János nevet olvastam, már a malaczkokat is mintha láttam volna... Bodor János nem disznókereskedő, hanem malacz-kupez. Ezt igaz, hogy te nem tudtad, de az a te bajod édes komám! — Folytatom a malaczhistoriát. Mikor irtad, hogy vettél Bodor Jánostól malaczkokat, megkérdeztem levélben, hogy milyen fajtaikat? Te azt felelelted, hogy kimondhatatlan színűeket! Már akkor tisztában voltam veled. Azok a magyar disznó-kupezek rosszabbak a zsidónál, rosszabbak az örménynél, pedig egy örmény hét zsidóval felér! (Hej, de régen volt!) De bizony mondom, hogy rosszabbak még a görögöknél is! Mert a magyar parasztnál rosszabb kereskedő még nincs!...

Azok a kimondhatatlan színű malaczkok pedig fiatal néve a te bevallásod szerint voltak sárgák, foltos barnák, barnák, foltos sárgák, szürkék, foltos szürkék és a disznóajták összes világszínűinek vegyes keverékei. De te holdog voltál, mert olcsó volt. Azonban az bebizonyítható tény, a mit szemtanuk mondtak és ma is igazolnak, hogy mind a nyolcz malacz füle mellett már akkor megállt volna a czerusa. Te azonban csak azt nézted, hogy mozog és malacz. A többit a kukoricza bóttermésére, meg a feleségedre bízta. A hizlalás, etetés az asszonnyé, a hizásban gyönyörködés a magyar gazdálkodó! Csak hogy ez a régi jóslás nem vált be.

Azok a bizonyos malaczkok szemtellenül viselkedtek, mintha csak szerb-malaczkok lettek volna (minthogy igaz is!). Mikor a feleséged a vályut teleöntötte kukoriczával, (minthogy igaz is) hát azok a bizonyos malaczkok a vályu körül futkostak, majd az udvaron körül futkostak és ha nincs jó karban levő kapud, bizonyosan a falut is körül szaladtak volna. Így csupán a tyukjaidat, csirkeidét kergették a kerítésre, mert különben (minthogy igaz is) megették volna a legszorgalmasabban több bujos jércéket.

Különlegeségi gyár!

Szivattyúk és Mérlegek

GARVENSWERKE

Központi igazgatás
Bécs, II., Handelsqual No. 199.
Városi mintaréaktár: Garvens W
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Németszorgok ezek szerint egészséges, vagyonos-, paraszt- és középbirtokos osztályra támaszkodik, melynek jelentékeny része van az előrehaladott agrikulúra elérésében. Ugyanis a sűrű népesség mellett a földbirtokosoknak már régebbi idő óta jövedelmük kellett a birtokból minél nagyobb jóvedelmet kihozni, minél többet termelni, mivel élet-szükségleti nyersterményekben így is jelenté- seny bevitelre szorult. A szakértelem magasabb fokán álló némétek a produkció fokozását nem támasztalással, hanem az üzem intenzívebbével elégezték elérni ezen törekvések azért jártak maradandó sikerrel, mivel a birtokosok zömét képező, jómódu középbirtokos osztállyal nem hiányzott az intenzív gazdálkodáshoz feltétlenül szükséges tőke.

Hazánkban nemcsak vagyonos parasztbirtokos osztályt nem találunk hasonló számmal, de az 1000 holdon felüli uradalmi birtokok is latifundiumok az összerületnek 39%-át foglalják el, szemben a németszorgok 10-30%-al. Bár teljesen elfogadjuk ama közismert nemzetgazdasági tételt, hogy a nagybirtokosok vagyontöbbségétől származó függetlenségükön fogva válságos pillanatokban a hazának nagy szolgálatokat tehetnek és tettek is, mégis azt kell mondanunk, hogy az ilyenmódon hasznos szolgálatok egyáltalán nem kívánják meg az ország egyhármad területének a forgalmából való kivonását, a mit nemcsak a németszorgi, de számos más állam életéből merített tényekkel könnyen igazolhatunk.

Hazánk összes területéből nem kevesebb, mint 16.939.489 kat. holdat, vagy pedig 3456%-ot foglalnak el a kötött, korlátolt forgalmú birtokok a következő eloszlással:

1. Kirátsági birtok	2.786.411 kat. h. vagyis	5.68%
2. Vall- s közalapítványi birtok	248.870	0.52%
3. Egyházi birtok	2.403.322	4.90%
4. Helyiönkormányzati birtok	1.349.970	4.79%
5. Község- s közbirtok	8.674.776	17.83%
6. Egyes- és gyárak birtoka	436.08	0.88%
7. Vasúti birtok	41.974	0.10%
Összesen: 16.939.489		34.56%

Ezen számadatok megdöbbentő voltát többen azzal vélik enyhíteni, hogy az 1., 5., 6. és 7. pont alatti állami és testületi birtokok, melyek 24-35%-ot foglalnak el, nem egyesek, de az állampolgárok összességének jölétét vannak hivatva előmozdítani, azokivül bizonyos feltételek betartása mellett elidegeníthetők és feloszthatók; ez a lehetőség azonban — ha csak, mint ilyen áll fent továbbra is és meg nem valósítatuk — semmit sem változ-

tat azon tényen, hogy 17^{1/2} millió lakos földbirtok nélkül áll.

A teljesen leköttött egyházi és hitbizományi birtokokra marad ezek szerint kerekben 5.000.000 kat. hold, vagyis az összerületnek 10-21%-a, a mely még mindig óriási területnek mondható. Különösen emeli eme köttött birtokok káros hatását azoknak vidékenkénti egyenlőtlen eloszlása; vannak vármegyéik, melyekben teljesen hiányoznak, de némelyekben az összes területnek több mint a felét foglalják el.

A hegyes, erdős vidékeken fekvő köttött birtokok még kevésbé járulnak hozzá a szociális bajok előidézéséhez, de — mint tudjuk — az Alföld és Dunántul legtermékenyebb vidéken csaknem minden megyében óriási terjedelmű köttött birtokokkal találkozunk, melyek legfőbb akadályát képezik a földéhes kisbirtokosság és a birtoknélküliek földszerezésének és így hathatósan szítják az elégtelenséget.

A köttött birtokok nagy terjedelme mellett igen hátrányos ama körülmény, hogy azok aránylag kevés birtokosok kezén vannak s így köttött óriási kiterjedésűeket találhatunk. Mi ugyan hazánkban azon tudatban élünk, hogy a pár ezer holdas birtok tulajdonosa nem is valami igen nagy ur, mivel évszázadok óta magunk előtt látjuk a 10.000 és 100.000 holdas latifundiumokat; pedig ha nyugat felé indulunk és hazánk határát átlépjük, ekkora latifundiumokat nemcsak egyes mágnások, de uralkodók kezén sem találhatunk.

Hízen Németszorgban 10 uran Herzogtum, illetve Fürstentum, vagyis államrészt van, melynek területe egyenként nem éri el az Eszterházy hercegi család 421.000 kat. holdas birtokának területét. En a nyáron beutaztam a Németbirodalom túlnyomó, legintenzívebb részét, meg is tekintetem vagy 20 mintagazdaságot, melyek között legnagyobb volt Lajos bajor kir. herceg München melletti 2200 kat. holdas birtoka, míg a többi kettő kivételével 1000 kat. holdon alul állott, de ott már ezek is (500 holdon felül) nagy birtokoknak tekintetnek.

Hazánkban a legtöbb birtokkal az említett herceg Eszterházy-család rendelkezik, utána következnek: Schönborn Ervin gróf 226.000, Kóburg herceg 214.838, Frigyes főherceg 157.731, Festetics Tasziló gróf 135.541 k. holddal, míg a többi latifundiumok területe 10.000 és 100.000 k. hold között ingadozik.

falutokat, sorra vettek a tanyákat — malacoz- nézőbe jártak. De ettől meg nem okosodott. A hol olcsó malacozokat vettek, mindenütt keseregtek. Pedig nem éppen igazán, mert a kukoricát szépen megspórolták. Csodálatos, hogy veled együtt bankódtok, a kik kétszeresen spóroltat: egyszer a malacozokon, másodszor a kukoricán.

Nyolcz hét mulva eléd áll a feleséged: — Hallod-e Péter! — így kezdi. — Hallom! — feleled.

— Csinálj valamit a malacozokkal mert... És te komám egy retentő nagyot káromkoddál. Hátramentél az akolba a malacozokhoz. Haragodnak nagy voltában *pojon verted a malacozokat.* (Szerencsétlen furulyás, mért csináltál lényes nappal? Meglátták a szomszédok!)

A feleséged másnap is eléd állott, hogy csinálj valamit a malacozokkal, mert ő isten- ügyse!... nem ad többé enniválót a vállu-

Az egyes községek között pedig 64 olyant találhatunk hazánkban, melynek tulajdonföldbirtoka meghaladja a 10.000 holdat; így Debreczen 89.260, Szeged 71.897, Brassó 68.104, Kecskemét 40.404, Szabadka 48.300, Zágán 45.902, Teles 32.230, Zenta 27.969 hold föld tulajdonosa, míg a többi 56 község birtoka 25.000 holdon alul van.

Bármennyire méltányoljuk is az ilyen birtokeloszlás mellett felhozható fentebb érintet érveket, még sem kerülhetjük el ezen fontos községügyi kérdés felszínre hozatalát, mert a jelen állapotot az állam nemzeti és községügyi előrehaladásának megbénítása nélkül huzamosabb ideig fenntartani nem lehet. Ezen nagyfontosságú államérdekek mellett még a szerzett jogok, vagyis a tulajdonjog sértetlenségének is kell törpülnie bizonyos tekintetben, ha azt a változott viszonyok megkövetelik, amint hogy az 1848-iki nemzeti ügyüzárlés alkalmával a népesség jogai sok tekintetben korlátoztattak.

Távol áll tőlünk az oly irányú szociális eszméknek még a gondolata is, melyek szerint a latifundiumok tulajdonosai birtokaiktól egyszerűen megfosztassanak; ilyen eszmét a 20-ik században diadalra juttatni a társadalmi béke és rend fellegatása nélkül teljes lehetetlen, de igen kötelességünk gondolkodni a felött, hogy az állam 17^{1/2} millió földi birtok nélküli lakosságának mi módon lehetne a földszerezés megkönnyítése s ez által őket a hazához szorosabban költetni.

Igen nagy tévedés volna azt hinnünk, hogy a jelenlegi méretű parcellázásokkal, telepítésekkel egyéb aprólékos humanus intézkedésekkel a mind nagyobb erővel felszínre törő bajokat megszüntethetjük; itt sokkal intenzívebb hatás, kiterjedtebb akciózt kell indítanunk a czélból, hogy az ország egyhármada a földéhes lakosság széles rétegei által hozzáférhetővé téssek.

Az akciózt mindazon termékenyebb vidékeken volna fokozatosan végrehajtandó, ahol a lakosság birtokszerezési vágya leginkább mutatkozik és lényege abból állana, hogy az egy község határában 5000 holdnál nagyobb kiterjedésű bármely tulajdonos birtokából az 5000 holdon felüli részt az állam szükséghez képest becsles által megállapítandó teljes áron kisajátítaná és az előre feljegyzett ver- vóknak ugyanígy áron 100—100 holdes darabokban parcellázná. Ezen eljárás mellett a

jokba! Erre te nagy okosan kisütötted, hogy eladod!...

Könnyű volt ezt kitalálni, de nehéz vala megcsinálni. No, ezt te jobban tudod komám. Keservesen tapasztaltál. Feleséged azt mondta, hogy: *terjörj el a két lábam, ha ezek után a pocskék jószágok után kimegyek az utcára!*

— Aztán miért — kérdezted. — Hogy meglátják, hogy az anyém a ezé- daság álltjai!...

De már erre édes komám, te is megpróbelt- kedtél. Az asszony csakugyan mondott valami. Te komám a válladon olyat rántottál, hogy az ujjas is ropogott bele, aztán kisütöt- tedt nagy igazán, hogy te se mégyéve az utcán ezekkel a malacozokkal, mert szégyen- lenél. Elakartál hivatni Bodor Jánost a szomszéd faluból, hogy ő vigye el a malacozokat és tegye akárhová, de Bodor János a szomszéd- falusi malacoz-kupezcs ilyen alkalommal soha sincs otthon! Ez már így szokott lenni nála.

Tavaszbuzát

Tavaszcsozt

Tavaszbükkönyv

V
E
S

HALDER

magnaquereshedése

József főherceg

5 cs. és kir. ténsego

udvari szállítója

Budapest, V. ker., Bálvány-utca 6. sz.

nagybirtokosok sem szenvednének rövidség, az állam sem lenne elviselhetetlen költésekkel megterhelve. De viszont néhány évtized alatt erőteljes parasztbirtokos osztályt lehetne teremteni, aminőt Németországban találhatunk és csírájában elfojtattunk minden a társadalom megbontására irányuló mozgalmat.

Tagadhatatlan, hogy az ily irányú kezdeményezések a jelenleg fennálló törvényekbe ütköznek az az érdekeltebb körök által nem ellenszenvvel fogadtatnak, de midőn fontos állami és közgazdasági ördökök kielégítéséről van szó, a törvényeket is a viszonyoknak megfelelőleg kell megváltoztatni; a nagybirtokos osztálynak pedig az állam ebbeli törekvéseit hathatósan támogatnia kell, amint hogy eddig is számos példára hivatkozhatunk, midőn a nagybirtokos uraink önként ajánlották fel egész nagy birtokokat parcellázási czélokra.

A rétek trágyázása nitrogénnel.

Ismeretes dolog, hogy a kötöttebb talaju rétek szénahozamát foszorsav-trágyával, a homok-talaju és tőzezes rétek szénatermését pedig kálifoszfat-trágyázással hathatósan és jövedelmezően lehet fokozni. A magyarországi orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás igen sok műtrágyázási kísérletet végzett a hazai réteken és kimutatta azt, hogy nagy átlagban a réteink szénatermését foszorsav, illetve kálifoszfat-trágyázással kat. holdanként kb. 6 mmázzsal lehetne fokozni és az a mostani 14—15 mmázzal kitevő országos átlag szénatermést 20 mmázzsra is emelhetné. Ez nem utópia, mert ezt a németek már a műtrágya rendszeres alkalmazásával réteiknél is érték; míg a mult század nyolczvanas éveiben a kat. holdra vonatkoztatott átlag szénatermésük kitétt 16-8 mmázzsal, addig az az utolsó években már 23-7 mmázzsra emelkedett, azaz a gondosabb ápolás és trágyázás következtében majdnem 7 mmázzsal fokozódott 25 év alatt a német rétek szénatermése.

A német gazdák tehát már korábban kezdték réteik feljavítására gondolni, mint a mi gazdáink és különösen a műtrágya alkalmazása réteiknek sokkal általánosabb és intenzívebb mérvű, mint hazánkban, hol a rét rendszeres trágyázása még kivétel számba megy.

E téren tehát a németek megelőztek, több tapasztalatot gyűjthettek már a rétek trágyázása körül, mint a mi gazdáközönségünk, a melynek körében a rétek trágyázását illetőleg még a régi, már elavult nézetek vannak javarészt elterjedve.

Vagy pedig nem sok gazda vallja még ma is azt a nézetet, hogy a rét trágyája a Thomas-salak és káinit, holott ez a mondas már csak nagy korlátozással állja meg a helyét. Eltekintve attól, hogy kötöttebb talaju, vagyis káliban gazdag réten a kálitrágyával csak kivételesen érhetünk el terméscokozást, a káinit helyett feltétlenül jobb a 40%-os kálitrágya alkalmazása még ott is, a hová a kálitrágya való, i. e. homokos és tőzezes talajon; első sorban már csak azért is, mert a 40%-os kálitrágyában a kálit olcsóbban szereztük be, mint a káinitban.

A fenti jelmondat hibás annyiban is, hogy a foszorsavtrágyák közül a rétek legalkalmasabbnak a Thomas-salakat mondja, holott nemcsak a német kutatók, hanem hazánkra nézve is az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás kimutatták, hogy a réteken a szuperfoszfát is teljes sikerrel és jövedelmezően alkalmazható, és hogy az, valjón Thomas-salakat vagy szuperfoszfátot alkalmazunk a réteken, tisztán számítás, illetve kísérletezés dolga; a melyik foszortrágya olcsóbban állítja elő a terméscokozást, azt alkalmazzuk.

Egy másik helytelen nézet az is, hogy réte nitrogéntrágyát nem kell, sőt nem szabad adni, és pedig nem csak azért, mert a nitrogén drága, drágább, sem hogy a vele előállított szénaterméstöbbet azt megfizethetné, hanem azért se, mert a nitrogéntrágya a rét növényzetét rongja annyiban, hogy a finom alfűvet és herélfélt kiszorítja és kedvezve a durvább szálfűvek fejlődésének, a széna minőségét is rongja.

A legutolsó évek mutatták ki, hogy ez a nézet is teljesen téves, de a kik vallották is ezt a nézetet, azoknak nincs mit rajta szegyenkezni, hisz a leghíresebb német tudósok vallották ezt annak idején és a katedrálról is csak ezt rédikálták a fiatal gazdanemzedéknek. De ezen a téren is a teoria a praxissal összekötözésbe került és a mint az mindig úgy szokott lenni, hogy e küzdelemből a gyakorlat kerül ki győztesen, ez alkalommal is úgy történt. Mennél jobban irták és mondogatták a német tudósok, hogy a

réte csak kálifoszfat-trágya kell, mert a réti fűnek a szükséges nitrogént a pillangósoknak kell beszerezniök, annál jobban rájötték lassankint a gazdák arra, hogy ez a nézet teljesen hibás és hogy a pillangósok nem képesek legelő nitrogént gyűjteni és ezért kezdtek nitrogéntrágyát is adni a réte és pedig a teoria ellenére: nagy sikerrel. De ezek a gazdák restelték ezt másnak is bevalani, nohogy őket maradiaknak gunyolják; mert a régi gazdák, mielőtt a műtrágyát ismerték volna, a réteiket szorgalmasan locsolták trágyaléval, vagy trágyagattak komposztal, istállótrágyával, szóval sok nitrogént tartalmazó trágyákkal. De mikor egy német tudós (dr. W. Edler) szakszerű kísérletekkel kimutatta, hogy réten a nitrogéntrágyázás kálifoszfat-trágyázással kapcsolatosan sokkal több esetben jövedelmező, mint azt feltételezni szokás, akkor megszűnt az egy csomó gyakorlati gazda és igazat adott a tudósoknak.

Ezek a gazdák ugyanis, hajtvja a teoria szavára, elhagyták réteiknek trágyaléval, guanoval, komposztal stb. való trágyázását, noha annak hatásával még voltak elégedve és hódolva a modern áramlatnak, réteikre csak foszorsav és kálitrágyákat alkalmaztak. Az első években az eredmény kitűnő is volt; a rétek nemcsak a termés emelkedett, hanem a termelt széna minősége is javult, annyiban, hogy a pillangósok évről évre jobban elszaporodtak. Csak hogy ezzel kapcsolatosan a szálfűvek kezdtek gyérülni és nem is oly hosszú idő múlva a rét kezdett kevesebbet teremni, mint a nem trágyázott rétek, bárhogy is tömtek foszorsav- és kálitrágyákkal, még messzeli is. A rétek csakis akkor kezdtek ismét feljavulni és termésközzé akkor emelkedtek az elvárható maximumra, mikor a rétek trágyázásához beváltak a nitrogéntrágyákat is.

Azóta a sok kísérletezés és megfigyelés kimutatta azt, hogy réten állandó terméscokozást és maximális szénaterméseket csakis úgy érhetünk el, ha a foszorsavon és esetleg a kálin kívül a réte nitrogént is viszünk.

Ez természetesen dolog is; valamely talaján egyoldalú trágyázással csakis addig fokozhatjuk a termésüket, a meddig azt a talajban foglalt többi táplálóanyag mennyisége megengedi. A német gazdák kezdték a réteiket meghajtani az által, hogy kálit és foszorsavot, sőt meszet is hoztak oda. A termések emel-

Ha baj van, akkor nincs otthon és nem is várják haza egy hét előtt. (A saját falujában egyáltalán nem árul olcsó malacot, mert megverik.)

Te komám megszorultál. Már a nyakadon száradnak a malacok, de egy kis sürgetőt kaptál. Mikor az utcán hazafelé jöttél, hát megütötte a füledet valami *pojon* ütés, de *malac pojon* ütés... ugy hasonlóképpen mondták egy pofozási esetről. Te komám behuzdát a nyakadot, mert a *neved* is érintette a halló érzékedet. Ugy mentél haza, mintha, Uram bocsásd — leforráztak volna. Még otthon is vörös voltál valamitől.

Döntöthél a malacok ügyében. Szépen megkérted a feleségedet, hogy menjen el a czi-

gányhoz. Hiszen tudod, hogy melyikhez... Az asszony elment. A cigány eljött. És te komám olyan gyorsan megegyeztél vele, hogy az csupa eszda.

Másnap kora szürkületkor elhajtotta a cigány a malacokat. Alig lehetett valamit látni a fésőtétben. Mire megvirradott, a falun kívül volt a cigány a malacokkal. Te komám nem mentél el az eladáshoz, de még a kapun se jöttél ki azon a napon. A cigány visszaérkezett másnap. De csak este, mikor besötétedett, akkor jött be a portádra. Ezt is te rendelted így komám.

Rövidesen vettél aztán egy félig hízott disznót jó pénzért, hogy legyen mit leszurni. Látod komám, ez a ti magyar számításotok

arra felé felé. A rendes jófajta disznó malaczat drágáljátok. Inkább veszték 2 helyett — 4-et. Aztán szegyenkezve eladjátok, hogy négy helyett egy *felet* kaptatok, s mert, hogy ez a szokás olyan általános arrafelé felé, hát azért irtam le komám, hogy okuljatok rajta. Azonban a te malacros históriád óta van egy általánosabb dolog is arrafelé, az a mitől te ugy elvörösödtél!...

... Mert a t mondják nálatokfelé, hogy ha valakit jól pofon vernek, hogy: *pojon* verte, mint *Kiss Péter a malacát!*...

Az a Kiss Péter te vagy édes komám, hát élteszen az Istenem! Engem ugyan szidhatsz! Mégis megirtam a malacok históriáját.

Péterfy Tamás.

Külön árgyakért, mindenemő gazdasági gémeitől!

ELSŐ MAGYAR **GAZDASÁGI GÉPGYÁR** **RÉSZVÉNY TÁRSULAT**
BUDAPEST

ugyszintén **MAGÁN JÁRÓK** (utimozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ötlet fogó ekével.)

Referenciázi az ország minden vidékéről!

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő- készletek

kedtek, csak hogy a nagyobb termésekben több nitrogén is vándorolt ki a talajból. A meddig elég volt a nitrogén a talajban, addig az egyoldalú trágyázás fokozta is a terméseket; de a mikor a nitrogéntöke kezdett fogyni, hiába volt akkor ott a többi táplálék, e termés csökkent, és pedig nagyobb mértékben, mint a nem trágyázott réteken, ahol így egyoldalú trágyázással nem merítették ki egyoldaluan a talajt.

Szóval egy nagy vargabetű után, mint sok másban, a rétek trágyázása terén is a teorai visszatérő öregeink álláspontjára, hogy t. i. jó a rétre nagyon a trágválé, isztállótrágya és komposzt, szóval a nitrogéntartalmu trágya.

Csakig kevés lesz az a modern gazda, a ki a rétének a nitrogén-szükségletét — különösen ha ez a rést terjedelmesebb — a fenti trágyákban képes fedezni: erre még leginkább csak az a kevés, nagyon is modern gazdánk képes, kik a legmodernebb trágyakezelést fogadva el, a trágyalevet a szilárd trágyától elkülönítve kezelik. A legtöbb gazda bizony árt, ha szántóföldjére terelheti ki a szükséges trágyamennyiséget és ha tudja és be is látja, hogy a réjt és gondoznia és trágyázni kell, azt csak is műtrágyázással bírja és akarja megtenni.

Felmerül itt az a kérdés, figyelembe jöhettek-e a réten is a nitrogéntartalmu műtrágyák, mint a chilislétróm és kénsavas ammoniak? Nem teljesen drágák-e ezek a trágyák a rétre, a melynek termése aránylag nem olyan nagy pénzértéket képvisel, hisz egy németország szénát átlag 4 koronájával számítják a gazdák?

Ha erre azt felcélom, hogy a németek igen sok kísérlet alapján kimutatták azt, hogy a réteken a nitrogénműtrágya az esetek túlnyomó részénél jövedelmezően alkalmazható — természetesen mind a foszforsav, — illetve kálfoszfatrágyával kapcsolatban — erre könnyen azzal vághatnánk vissza: könnyű a németnek, ő olcsóbban kapja a nitrogén-trágyákat és ő drágábban számíthatja fel a szénát az állattartásnak, illetve drágábban adhatja el, mint a magyar gazda, vagyis nálá már kisebb terméstartalom is megtéríti a trágyázás költségét, mint nálunk; több is ott a csapadék stb.

Az ellenvetések ellen fel lehetne ugyan hozni azt, hogy a réstnitrogén-trágyázási kísérletek Németország legszárazabb vidékein is jól váltak be, a hol az évi csapadék nem több, mint nálunk; valamint azt is, hogy a mi a széná arát illeti, annak alacsonyága miatt ez idő szerint mi sem panaszkodhatunk (?) már, de minden sok szóvita nélkül egyszerűen csak rátérek arra, hogy a nitrogén-műtrágyákkal a hazai réteken végzett kísérletek is felette biztató eredményeket szolgáltatottak.

Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás ugyanis a rétek nitrogén-trágyázásával már sok kísérletet végzett és különösen az öntözött réteken tette és teszi ezt a kérdést tüzetes tanulmány tárgyává. Az öntözött réteken elért eredményekről és trágyázási tapasztalatokról majd máskor alkalommal kívánok beszámolni és így ez esetben csak a nem öntözött rétek nitrogén-trágyázásával elért eredmények közül az 1904/1905. évről terjesztek ki. Azért választottam egyrészt ennek a két évnek az eredményeit, mivel ez a két év a nagy szárazsága miatt felejtethetlen lesz a mai gazdageneráció előtt, vagyis a

réteken a műtrágyával, első sorban a nitrogén-trágyával elért eredményeket éppenséggel ugyan lehet a kedvező időjárásnak, első sorban a sok csapadéknak betudni.

E nem öntözött réteken beállított kísérletekhez az állomás kat. holdankint 40 kg. chilislétrómot használt a következő tervezet szerint (1—1 parcella = 1200 □-öl.):

1. parcella trágyázatlan; 2. parcella 150 kg. Thomas-salak 50 kg. 40%-os kálfoszfát alaptrágyának; 3. parcella ugyanannyi alaptrágyán kívül 30 kg. chilislétróm. Az összes műtrágyák csak tavasszal kerülhetek kiosztásra és kiszórásra, noha a Thomas-salaknak tudjuk, hogy az esetben, ha már az első évben akarunk jól java hatást, azt ajánlatos már az előző őszel kiszórni. 1904-ról 21, 1905-ben az utóhatásról 13 használatot jelentés érkezett be. Kat. holdra vonatkoztatva fokozta a szénatermet.

	A Thomas-salak + kálfoszfát		Th. + K + chilislétróm	
	1904-ben	1905-ben	1904-ben	1905-ben
100-300 kg.-mal a kísérletek	31.25	54.54	37.5	27.5
200-500 " " "	29.00	53.00	35.00	25.00
500-1000 " " "	43.75	38.86	50.00	38.86
1000 kg.-on felül	—	9.10	12.5	38.86

Szóval a kálfoszfatrágya a második évben nagyobb hatást fejtett ki, mint az elsőben és ez a rétek trágyázásánál gyakran tapasztalható, különösen ha a trágyát csak tavasszal adjuk; azonban a legnagyobb hatást mind a két évben a chilislétrómmal kombináltan alkalmazott kálfoszfatrágya szolgáltatta.

1905-ben egyik trágya sem adott újból, még a chilislétróm sem. Általános az a nézet, hogy a chilislétrómnak nincs utóhatása, mert a salétromot a talaj nem köti és így a salétrom ama részét, melyet a növény fel nem vesz, a csapadék lassan a talaj mélyebb rétegeibe mossa le. Annál sajtóságosabb a kísérleteknél az a jelenség, hogy a chilislétrómmal ellátott parcella 1905-ben is a legnagyobb termést adta. Az utóhatásról ugyanis 13 jelentés számlolt be; egy helyen az összes műtrágyának, három helyen pedig a chilislétrómnak nem volt terméstartozó hatása; a többi 9 helyen pedig volt a mind a három táplálóanyaggal ellátott parcellának szénaterméstartozó hatása a kálfoszfat parcelláival szemben a chilislétróm javára:

1904-ben: 47, 366, 1328, 357, 359, 406, 165, 267, 0 kg.

1905-ben: 208, 200, 534, 14, 520, 608, 23, 327, 267 kg.

A chilislétróm tehát a kísérletek java részénél a másik évben is oly jelentékeny hatást fejtett ki, hogy azt a terméstartozó hatást a vélelennek vagy kísérleti hibának betudni nem lehet.

Hogy lehet-e a chilislétrómnak utóhatása vagy sem és ha igen, mily okokból, erre később még visszatérünk, itt csak arról kell még megemlékeznünk, vajjon a chilislétróm alkalmazása kifizeti-e magát a fenti kísérleteknél?

3 helyen a chilislétróm hatástalan maradt; ama 5 kísérletnél, melynek csak az első évi eredménye ismeretes, a salétrom után elért 1 q szénaterméstartozó előállítása 2.81, 4.39, 4.53, 5.48 és 6.42 koronába került; annál a 13 kísérletnél pedig, hol mind a két év eredménye ismeretes, a terméstartozó 1 q-ájának előállítása került a chilislétróm után: 4—2¹/₂ koronába 5 helyen, 4—5 koronába 3 helyen, 6—7 koronába 1 helyen, míg a salétrom hatástalan maradt 3 helyen.

Vagyis e kísérletekből kitűnt az, hogy még nagyon is alacsony (3—4 koronás) szénádrágnál még a nagyon is drága chilislétrómnak az alkalmazása a nitrogénben szegény rétegeink körül nem egyen jövedelmező lesz.

Annál bátrabban mehet neki valamely gazda a réte nitrogén-trágyázásába, minél jobban látta el eddig foszforsav- és kálfoszfátal és minél nagyobb árban képes ő a szénát értékesíteni. Mert a fenti 21 kísérletet véve fel példának, a chilislétróm alkalmazása kifizette magát és jövedelmet adott már az első évben:

3 koronás szénáért véve alapul	3 esetben
4 " " " " " " "	6 " " " " " " "
5 " " " " " " "	12 " " " " " " "

Természetesen a chilislétrómot ne egymagában alkalmazza a gazda a rétére, hanem foszforsav — illetve a kálfoszfatrágyával kombináltan.

Mivel a chilislétróm a legdrágább trágya, alkalmazásába csak is úgy menjen bele a gazda, ha annak szükségessége és a jövedelmezőségéről meggyőződést szerzett. De ha kísérletet és annak alapján jövedelmezőségi számítását végez, a gazda vesse lába azt is, hogy a rendszeresen trágyázott rést szénája jóval többet ér, mint a trágyázatlané. Nem csak a mi széná összetételét, minőségét illeti, hanem annak tápláló hatása miatt is. Az eléggé ismeretes a gazdák közt, hogy a műtrágya a rést növényzetére annyiban is jó hatással van, hogy a jó füvek és herefélék elterjedésének és kifejlesztésének kedvez a gyomok és savanyú füvek rovására, de azt már kevesebben tudják, hogy a trágyázott rétek szénája jóval táplálóbb, mint a trágyázatlanok. Nem csak a mi széná összetételét, minőségét illeti, hanem annak tápláló hatása miatt is. Az eléggé ismeretes a gazdák közt, hogy a műtrágya a rést növényzetére annyiban is jó hatással van, hogy a jó füvek és herefélék elterjedésének és kifejlesztésének kedvez a gyomok és savanyú füvek rovására, de azt már kevesebben tudják, hogy a trágyázott rétek szénája jóval táplálóbb, mint a trágyázatlanok. Nem csak a mi széná összetételét, minőségét illeti, hanem annak tápláló hatása miatt is. Az eléggé ismeretes a gazdák közt, hogy a műtrágya a rést növényzetére annyiban is jó hatással van, hogy a jó füvek és herefélék elterjedésének és kifejlesztésének kedvez a gyomok és savanyú füvek rovására, de azt már kevesebben tudják, hogy a trágyázott rétek szénája jóval táplálóbb, mint a trágyázatlanok.

Gyárfás József.

Hová tojik a gyapjas pille?

Eszem ágában sincs a kérdés ügyében polemikát felidézni s csak néhány reflexiót tessék a tek. szerkesztőségnek nekem megengedni. Mindenki tiszteli, becsüli, elismeri a m. kir. Rovartani állomás működését s európai híru főnökeinek fardhatatlan munkásságát. Se vége, se hossza a sok kiadott praktikus utómutatásnak, a mit én is mind rovarkártdúsító kaptam.

Hát — a mi a védekezést illeti, abban bizony mégis kissé igazva van Igalí urnak, (kit Övrárl íserek) mert szó, a mi szó, a betű az holt porteká, ha meg nem szivleljük az utasításban előírtakat.

Magam már évek hosszú sora óta foglalkozom a rovarirtással azon területen, melyen magam foganatosíthattam, bevált az utasítás minden pontja.

Hernyófogókötetek felkötése, arzenikum spriccezelés, hernyófészkek elégtése, rovargyűtés, darázs fogdosás üvegekben, mind, mind megtörtént!

Am ez nem elég az údvőszéghz! A falusi nép alig tesz valamit, a vértét terjed, senki azzal nem gondol, az almanoly rajzik, a fákat be nem kenik, a szigorú törvény végrehajtásával senki nem gondol, se bíró, se fő, se alispán, se esküd stb.

Nálunk Dévényről Orsováig abban a tekin-

Borsosló Budapest
Kedvezményes árak
és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciákkal

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtekéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gőzeke- és géppár Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

terben Fiumétól a vereczkei szorosig, (hogy ne mindig az elösepelt »Kárpátköztől Adriáig» szójárást használjam) *ázsiai* állapot uralkodik. Ismerek bíró, kinek szőlőtelepén valóságos hernyótenyésztés van, annyi a hernyó a fák-on, nem gyümölcsiskola, de hernyótenyésztés, az irtással *ily* példa után induljon a köznép? Tavaszkor a fa tele hernyóval, tele annak minden ága!

Nem így uraim!

Tessék a miniszter urnak a rovarkártudósítókát *executio* hatalommal felruházni, esetleg a *buzgóbbaknak* vándortanári állást adni, hogy gyakoroltatásukat a népek bemutat-hassák az oculous demonstrálják a teendőket, mert ha így tovább megy ez a nemtörődomség, akkor maholnap a gyümölcstermelés a legjobb állami igyekezet daczára, a legrosszabb »*Geschäfte*» lesz s ki ültet is, az a szomszédja lustasága, nemtörődomsége által kedvét veszti a gyümölcsös fenntartásához.

Tudom, van elég oly gyümölcstermelő, ki gondolja fát, hernyózza, de ez »*fehér hollós*» számba megy nálunk.

Hiába csitáljuk mi a népek Né-methon, Amerika példáját, ez szépnek szép, de a *praxis* az utmutatás gyakorlott szakközvegek által s ezek utmutatásainak sz goru végrehajtása a bíróság által, az hiányzik nálunk s mert nem gondol a bíróság a törvénnyel, hát a nép örül, ha ily funktióktól megmenekül.

Az alma halomszámra hevert a fák alatt, a gyümölcs férges s a törökvő szenved a lusta szomszédja miatt.

Tessék több oly egyént a miniszteriumnak vándortanítónak kinevezni, kik a rovarirtást alaposan értik s azt a néppel közlik, praktikus bemutatják, akkor szebb jövőnek nézünk elébe, de addig nem ám! A bíróság pedig kötelesség arra, hogy a vándortanító utasítását büntetés terhe mellett betartsa. Mit használ a faiskolafelügyelő időnkénti »*bekukantása*» a faiskolába s fenyegetése, hogy a községet, ha nem irtja a rovarokat, megbüntetik? Semmit! Rendet, erélyes fellépést kérünk gyümölcstermelőink érdekében, de *mielőbb!*

Rupprecht.

Olasz eke kötött földre.

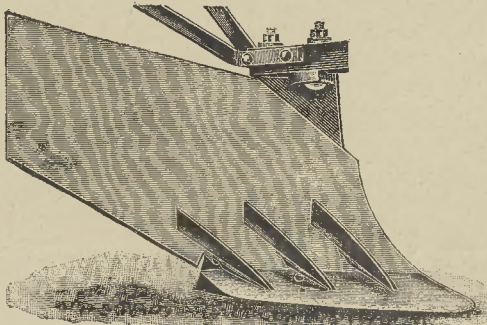
Nagyon kötött földeken a mi általunk használt ekék szalonmás szeleteket vágnak, melyeket a borona alig képes szédszedni. Olaszországban Ferro testvérek Adriában (Rovigno tartomány) érdekes javítást tettek az ekén, melyet ábránkon mutatunk be. Ugyanis a Sack-féle eke kormánylemezőnek aljai a kötöttség foka szerint 2—3 osoroszlya kést alkalmaznak. (Lásd 158-ik ábrát.) Az így felszerelt ekekormány szétvári a föld szalonna szeletet darabokra. A kések 30 centiméter hosszúak és 10—12 centiméter szélesek, egyszerű csavarokkal vannak a kormánylemezhöz és a talphoz erősítve. Musserati tanár szerint az erőméről lényegtelen vonórő-többletet jelzett. Az ekével több helyen végzett kísérletek azt igazolták, hogy ezen felszereléssel a nagy hantok helyett apróbb rög-gek jönnek létre a szántás alkalmával, a melyekkel már könnyebb elbánni a rögtöről eszközökkel. A talmány a legtöbb államban szabadalmazva van.

Hágósó támasztékkal.

A hágósók kicsuszása ellen nagyon egyszerű módon lehet segíteni, ha az 159-ik ábrán látható módon támasztékokat alkalmazunk a létra alá, két vaspeczek és két láncz segítségével. Az egyszerű megoldás szabadalmazva van a német birodalmi 179,996. számú szabadalomlevéllel.

Tapasztalataim a burgonya eltartásáról.

Ujabb időben szaporodik a panasz a rossz, hibás burgonyáról, mi elterjedtséget, általában használatát tekintve, eléggé elszomo-

158-ik ábra. Olasz eke rögdaraboló, késekkel felszerelve.

ritó. Hisz a legkisebb földmives műveli parcelláját egész az uradalomig, mely holdszámra termeli s különféleképp értékesíti üzemében.

Természetes tehát, hogy minden gazda érdeklődik a burgonya betegségei iránt, hogy azt felismerve, alkalmas szerrel, móddal legyőzze. Körülbelül 60—80 éve annak, hogy a burgonyán különféle betegségei ismer-

159-ik ábra. Hágósó támasztékkal.

jük, de csak a legujabb időben foglalkoztak behatóbban annak leküzdésé iránt.

Miként volna tehát a különféle betegség már csirájában elfojtható, mikép lehetne preventív rendszabályok alkalmazása által oly módon szert tenni, mely betegség t rje-

delmét összeszeritja, pusztításainak hárt szab?

Véleményem szerint már a gumó berakásakor a földre, máris ügyelni kell különféle oly körülményekre, melytán egyenként *kisszerű-n* látszik, de összeségeiben vajmi fontos és megfigyelendő.

Friss berakott, frissen aratott burgonyák megfigyelésénél azt tapasztaljuk, hogy a gumó felett hamar melegsik s lám már ezen eset a gumó csirázóképességét nagyon is hátrányosan befolyásolja. A bevermelés akár pin-zében, akár veremben történik, ott de-rüre-borura beledobálják a jót a rosszal, nem nézi senki milyen a burgonya, parás, rothadt, fekete-e, csak bekerülnék egyre-másra. Elitélendők tartom mindenekelőtt a burgonya magas felrakását s hogy nagyon rövid ideig hagyják kiszikkadni a földön. Ezen első s rendszerint elkövetett hiba a későbbi rothadásban nyilvánul.

A másik nem ritkán elkövetett hiba a természetellenes beraktározás, bevermelés, a mi sajnos, a legtöbb kizgazdnál, *con amore* történik, a nélkül hogy valaki csak sejtjené, mily káros következménnyel jár ez a nagyban véve csekély munkatöbblet. A kizgazdnak primitív pinzéje ily alkalmatlan hely a beraktározásra! S ilyenkor ugyancsak magasban raktározzák, halmozzák fel a burgonyát. A gumó itt módfelett felmelegszik s csirázóképességét nagyon elveszti. S mit tesz ilyenkor a gazda: Az ablakokat, rostályokat még jobban elzárja, avval a bajt csak fokozza. Ugy gumó, mely évente rendszeren módon a földből kivétel, rendszeresen kezeltek, mind jó csirázóképességel bír s gazdag, egészséges termést ad. Az ily gumó a szabadban lett elvermelve, de nem pinzében!

A szabadban elvermelt gumó mindig szebb, jobb s több gumót ad, mint a pinzékben elvermelt. A mint a bevermelést valaki elkezd, értem a beraktározást a pinzében, attól az időtől fogva beteges, rossz, kicsirázott gumót kap in *abundancia!*

A legtöbb faj burgonya ily módon degenerálódik, kell degenerálnia ez biztos. *Megfigyeléseim alapján ezt állítom!* Több száz veremben, szabadban s pinzében raktározott gumót láttam, a fenti tapasztalatot bizonyíthatom!

Elődeink miért bírtak egészséges, tiszta burgonyákkal? Akkor még nem ismerték azt a sok különféle beteg gumókat. Azon okból, mert akkor szokásosabb volt a bevermelés a szabadban. S ott, hol a falu mellett levő dombra a gumókat elvermelik, ott a burgonya nem fog degenerálni, ott mindig egészséges, szép gumó kerül ki a veremből. Dombon azért, mert így a víz nem árthatott a gumóknak, a rothadás, felmelegedés el lett kerülve.

S a szél a dombon átfújja a vermekben levő gumókat hűtötte anélkül, hogy fagy érte volna. S így *édzett*, teljes erőben levő gumókat nyertek.

Ellenkezőleg áll ez a pinzékben elvermelt gumókra. Ezek *elkényeztetve*, mert elzárva a friss levegőtől, fülledtek, romlanak, degenerálódnak. A pinzékben való bevermelésnél

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVANATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

az egész halom szélesebb, tehát annál károsabb is a gumókra néhol.

S ki ne látta volna tavaszkor a hosszú csirákat, mint mondok, *csiragomolyokat*, amiket alig lehet szétválasztani.

S ilyen anyag szolgálatát, tovább fejlődésre?! Quo jure? Hol itt a ratió? Kiváharunk ily magból tényszerűen anyagot, egészséges egyedeket, várhatunk ily körülmények közt jó termést, egészséges, szép gumókat?!

Nagybirtokosn ez esetben ritkán fog előfordulni, de annál többször láthatjuk ezt kizsáradáknál, mert ez képezve a többséget.

S gazdaköreink, vándortanáraink, szövetkezeteink figyelmeztetnek erre gazdáinkat, akkor ily fontos tápnévny nem fog oly sok betegséget felmutathatni.

Végül nem hagyhatom említés nélkül, a burgonya földbe rakásánál az eldarabolás káros következményeit.

Akárhány kisgazda *»takarekoskodik«* környezetben a gumókkal, mi korai burgonyatermeszléssel, mi szokásos az Alföldön (Lovrin, Nagyszőlő környékén) már zérusá vált. Ezáltal a metszlap ki van téve a különféle rohadást gerjesztő baktériumok támadásának. Én a metszlap beporozását faszén porral ajánlanám. A faszénpor a baktérium támadása ellen óvja a gumót. Előideink a gumókat előbb otthon kissé megszikkadni engedték, aztán használták a vetésre.

Rt.

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdés. Érinti-e az új cseledtörvény a nem éves cseledek és gazdasági iparosokat?

Arra nézve kérek szíves felvilágosítást, hogy miután az új cseledtörvény mindenütt és mindig csak éves cseledekről intézkedik, minthogy egy gazdaságban nemcsak éves, hanem hónapos cseledek is vannak, kik vagy április vagy augusztus 1-től október, illetve november végéig szolgálnak, ezek mily elbírálás alá esnek? Azonkívül egy gazdaságban előforduló iparosok, vajon ezeknek is kijár az ingyen gyógyszer felelősek és családtagjaik részére, tanulási költség stb. sokmindenféle jó?

F. B.

Kérdés. Árpá-vagy zabszalma ériekesebb-e mint takarmány?

Az idén nagy kinnal osztom be a takarmányzást, marhaállományom megfelelő eltar-tása tömredék gondot okoz. Egyformán van zab-és árpa szalmám. Melyik értékesebb mint zsekska a takarmány hozzákeverésénél? J. P.

Kérdés. Szőlő műtrágyázása.

Szőlőmet, mely már gyenge termőerőben van, műtrágyával óhajtom megjavítani; a

szőlő alja vörös nyirok talaj, feljebb köves talaj. Mily műtrágyát és mennyit használhatok ennek feljavítására, és mikor legelőszerebb azt beleszórni?

G. J.

Kérdés. Mi a csirokmag kereskedelmi értéke? 50 mm. seprő csirok mag van kínálva sűrűs megvételre 6 frt, de nem vagyok tájékozva, vajon milyen eredménnyel etethető, és milyen a tápértéke, és milyen haszonmarhával értékesíthető leginkább.

Vajon etetésre ezelra a 6 frt árért megvehető-e a csirok mag, és hogy értékesíthető?

M. Gy.

Kérdés. Mit tegyek a kukorica üszögösödése ellen?

Az idén feltűnő sok üszög volt a kukoriczombban. Vajon az ültetendő mag csávázásával segíthetnek-e a bajon? Van e erre névze tapasztalás?

L. L.

Kérdés. Patkányok irtása.

Lakószobám nagyon elszaporodott a patkány, irtására minden eszközt felhasználok, de sikertelenül, mert a mérget nem eszi meg, gondlatlan tifusz baziúlással beoltani őket. Kérek erre szíves utbaigazítást, hogy az nem árt-e más állatoknak, esetleg embernek és hol kapható?

G. J.

Kérdés. Thomassalakk vegyelemzése cziromsavval?

Egy helybeli birtokos egy bécsi cézgtől Thomassalakkot vásárolt a szokásos feltételek mellett és pedig úgy, hogy az eladó 18% phosphor tartalomért szavatolt, az ár klgg. percentszintet fizetendő valamelyik vegy-kísérleti állomás vegyelemzésének eredménye szerint.

A megtörtént vegyelemzés (hivatalosan vett mintából) 14.5% phosphortartalmat mutatott ki, (cziromsavban oldva) minthogy a nagy különbség folytán egy vagonnál 140 korona árkülönbözést áll be — a mi már jelentékeny — s a mennyinek a levonásba hozatala ellen az eladó ezig obstuál, hivatkozva arra, hogy a vegy-kísérleti állomás a mintát cziromsavval elemzte, azért bátor vagyok kérdést tenni az iránt, hogy ha a kötésben nincs kitéve, hogy az elemzés miként történjen, joga van-e az eladónak a cziromsavval való elemzés ellen tiltakozni és circa mennyi lenne a különbség, ha az vízben lenne oldva, és hogy esetleg van-e valami újabb más elemzési módszer?

Minthogy valószínűleg perre megy ezen kérdéses dolog eldöntése, kérem szívesen gazdátársaim válaszát.

Z. V.

Kérdés. Repcearató géppel?

Lehet-e repcét aratógéppel kár nélkül aratni?

P. A.

Kérdés. Akácok kipusztítása.

Birtokom 16 év előtt 1—1 m. távolságra be lett szegve akácok csemetékkel. Ezek ma olyan sűrűk, hogy árnyékuk kárt okoz. Minthogy csak 4—5 m. távolságra szándékozom 1—1 akácot megahygni, arra kérek utbaigazítást, hogy hogyan volnának leg-egyszerűbben kipusztíthatók a közbeeső fák gyökerei, illetve hogyan volna megakadályozható azok újbóli kihajtása?

P. Ó.

Kérdés. Akácok létesítése.

Jó erőben lévő, kötött, fekete agyagos földdel bíró birtokom egyik sarkában, 1400 □ öl területen, akácot szándékozom létesíteni. Kérek utbaigazítást, hogy milyen módon járjak el, hogy kellő eredménnyel érjek el?

P. Ó.

Felelet. Aratók szerződötése következő arató-gépekhez című kérdésre.

860 hold termés learatására a tervebe vett 6 kévektől aratógép elégséges; mert fől lehet venni azt, hogy egy aratógép váltott fogatokkal 7—10 magyar holdat elvégezni képes. Naponta tehát 50—60 holdat. Így 45—16 munkanap alatt az aratót el lehet végezni. Egy aratógéphez 3 pár elsőleges a keresztszakrára, és a sarkok lekaszására, dől foltok kikaszálására szinte kell néhány pár. Az 5% gép után méltányos, mert az aratók 9—10 mm. keresztnék páronként a mi pedig nem megvetendő.

C.

Felelet. Mennyi ivaszóba számítandó egy magyar holdra mint vetőmag című kérdésre.

A tavaszüzának mintegy 20%-al apróbb a szeme, mint az ősi üzának. Ha sűrűn vetjük, akkor sok 'kis kalásza lesz a süü állása miatt, — ha ritkán, akkor keveset terem. Sok évi gyakorlatom után úgy találtam, hogy 50 kg. vagyis circa 65 liter mag a legmegfelelőbb vetőmennyiség, sorvetés mellett. Kézi vetés mellett 10—15%-kal több.

P.

Felelet. A cukorrépa gyökérisége című kérdésre.

A gyökérisűkösödés a cukorrépaánál nagy baj; mert rendszerint felényire csökkenti le a termést. Okát a mag fertőzöttségében keresik, a mi onnan is kiderül, hogy az ugynevezett Hiltia-féle eljárás részint abból áll, hogy a magot elvetés előtt szénavas mészpórral candirozzák, részint rézgázolcs oldattal csávazzák, — de még meszesik is a répföldeket. De von Lechow Rudnikki gazda 100 kat. holdon pontosan végeztet kísérletekkel elődtötte a kérdést, hogy a szénavas mészpórral végeztet candirozás ugyszólván eredménytelen. Ugyanaz az eredmény a bordói lével is. Szilénában 10 gazda végeztet ezzel kísérleteket 3% rézgázolcs oldattal használva föl, de eredmény nem mutatkozott. Egyedül az égetett mésztrágyázással értek el eredményeket, holott a mésziszap szinte hatástalan maradt. A baj most már nagyon elvévén terjedve európaszerte, a kérdés a kísérletezés stádiumában van, miert is határozott vélemény adni, úgy a maj okairól, mint elhárításáról formálni ma még biztosan nem lehet.

C.

Felelet. Mit tegyek baromfiaink elhullásának megakadályozására című kérdésre.

A levélben felsoroltakból teljesen nem tudok tájékozodni az iránt, hogy mily betegséggel állunk szemben, de az érintett tünetek alapján (»fejre és torokra terjed«) a legnagyobb valószínűség szerint a baromfiak diphtheriájáról van szó. Mindenesetre jól lett volna ismerni az állatorvosok által megállapított kórt, mert akkor a gyógykezelésre nézve is könnyebb volna tanácsot adni.

Bármely járványos baromfi betegség is legyen az, mely most ott a tenyésztetben uralg, első és fő követelmény az alapos fertőtlenítés és tisztítás, melynél bizonyos rendszerességet kell követni. A másik dolog az egészségeseket egy teljesen jól kitisztított és fertőtlenített új állba helyezni, hogy a betegekkel ne érintkezzenek.

Méltóztassék a szápadlásokat jól megvizsgálni a hol állhártyák vannak jelen diphtheria esetén, ezeket vagy egy csipletóval, vagy egy vatta tamponnal kell óvatosan leszedni, a sebfelületet aztán esetlenül kell. E czelra használható 3—4% chlortine (naponta 2-szer), igen jó eredménnyel lehet alkalmazni 3—5% lysiform oldatot az esetelésre, melynek egyik előnye az is, hogy szagtalan. Ha a betegség a szemekre terjedne ki, akkor tannin, borsav, kreolin vagy lysiform oldat 2—3% oldatát használhatjuk. A szem alatt lévő daganatokat, ha ilyenek képződnek, fertőtlenített késsel mielőbb fel kell vágni, a váladékok kibocsátját és aztán naponként többször kimosni.

Ha a szájból lévő elváltozások oly súlyosak, hogy az állat lélegzését nehezíti meg, ugy ezen beledegetéssel kell segíteni, fellépő belbántalmaknál pedig kanalként vörösbort adhatunk.

A betegség tovább terjedésének megakadályozása czeljából legjobb a hullákat elégetni, a talajt jól fertőtleníteni, az ólakat forró luggal kitisztítani, esetleg 5% lysiformmal vegyített mészoldattal kimeszeálni.

Ha a betegség tyuk-kolera volna, ez ellen védőóttással védekezhetünk.

Dr. K—8.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukeziókra,

melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartanak meg. Az érkező akácok felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalaim tetemes díjkezesményben, valamint igen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál.

Gyapjuárverési vállalat

Heller M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

A Bőr-és lúthion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

kitűnő sikerrel használhatók vesesebajnál, a héghegyűg bántalmáknál és közsérnyél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegetési szervek hurtyújánál.

Kapható ásványvíz-kereskedésekben vagy a Salva-tor-Lúthion-Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudnikpart 8.

HIREK.

Időjárás Jásznagyszőlőknegyében. Az időjárás még mindig megtartá szaraz jellegét. A múlt heti enyhébb után e hó első és második napján ejtellenként 8-10° C. fagygyal, mely a talajt lehetősen áthűtöte úgy, hogy most már nincsen remény arra, hogy az elvetett búzák még porhanyos földben is ez évben már kikelhesseken. A búzák kikelhetésére csak állandóan fagy nélküli meleg december volna hatarok nélkül szükséges, az pedig december hónap már nem várható. E hó 3-án enyhült ugyan az idő, ma virradóra némi esapadékkal is volt, ez azonban a talaj nedvesítésére alig számbavehető. Tavasz alá kinnözök a szántást, de még jó közép-, melyszántás sem végezhető a talaj szárazsága miatt, a mit különösen a jövő évi répatermés éri majd meg. A nagy elkésési miatt sokan ózsi búzát még most is vetnek. N.

Külföldi hírek. Ó Felsője Radisov István miniszteri segédtitkárnak a Ferencz József-erdő lovagkeresztjét, Fischer Ödön és Dornier Béla gazdasági intézőknek a koronás arany érdemkeresztet, Czettler Jenő földmívelésügyi miniszteriumi min. segédfogalmazónak pedig az arany érdemkeresztet adományozta.

Az O. M. G. E. választmányi ülése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmányára f. hó 29-én délután Dessewffy Aurél gróf előnkésével ülést tartott, a melynek legfőbb tárgya a terveket illető alapszabály-módosítás volt. Rubinek Gyula igazgató terjesztette elő részletes megokolás kíséretében az egyesület tanácsának erre vonatkozó javaslatát, a melynek lényege az, hogy az eddigi husz koronás díjat, huszonegy koronára emelik, — a választmányi tagok száma jövőben 90 helyett 120 lesz, — és a szakosztályokban szavazati jogot csakis választott tagok gyakorolhatnak. A javaslat legfőbb oka a minden téren észlelhető, folyton fokozódó drágaság. Sághy Gyula és Löcherer Andor szólalnak föl a tervek veti módosítás ellen. Bujánovics Sándor és Rodiczky Jenő dr. fölszólalásai után a választmány általánosságban és részleteiben is hozzájárult az alapszabály-módosításhoz. A választmány megállapította a december 8-iki közgyűlés tányorsorozatát és tiszteleti tagul

jelölte Cserháti Sándort, a magyaróvári kísérleti állomás igazgatóját.

A bécsi Landwirtschaf-Gesellschaft jubileuma. F. hó 12-én ünnepli meg a bécsi Landwirtschaf-Gesellschaft fennállásának évszázados emléknappát a következő ünnepség-renddel: d. e. 9^h órákor gyűzsmise az egyesület elhunyt tagjairól, 11 órákor d. sz. közgyűlés az első-ausztriai tartománygyűlés üléstermében, melynek során Auersperg Károly herceg mond elnöki megnyitót, Häusler Jozsef tanár ügyv. titkár előadást tart az egyesület évszázados történetéről s végül egy jubileumi alapítványt létesítenek a mezőgazdasági gyakorlat, elmélet és szervezés terén szerzett kiváló érdemek jutalmazására; d. u. a Landwirtschaf-Gesellschaft helyiségében rendezett egyesületi kiállítás megtekintésébe van terve véve, este pedig bankett zárja be Ausztria e legrégibb gazdasági egyesületének emléknappát. Az ünnepségen Ausztria összes mezőgazdasági tanácsai, egyesületei és egyéb gazdasági intézményei képviseltetik magukat, ugyszintén több külföldi gazdasági egyesület. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőiben Rodiczky Jenő cs. és kir. asztalnok vesz részt az osztrák gazdák szép ünnepén.

Küldöttség a földmívelésügyi miniszternél. Temes vármegye Széplán községéből nagyobb küldöttség tisztelegtt néhány napja a képviselőházban a földmívelésügyi miniszternél, a kit a küldöttség vezetője, Dániel Tibor báró arra kért, hogy gátolja meg azt a tervet, a mely a község által eddig beélt kétszáz hold kiserítári területnek beerdősítésére irányul, mert e terv megvalósítása esetén a község lakosai helyrehozhatatlan kárt szenvednének. A miniszter kijelentette, hogy a kérdést a legjobb indulattal fogja elbíralni. Már eddig is egy-egyeknek, mint községnek ilyen irányú kérelmet a legnagyobb méltánysággal és jóakarattal intézte el.

Országos sörárpa-kiállítás Budapesten. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1908. év őszén nagyszabású sörárpa-kiállítást rendez Budapesten. A kiállítás előkészítésére bizottságot küldött ki, a mely ma Cserháti Sándor előnkésével ülést tartott a rendezés részleteinek megvitatása céljából. Jeszenszky Pál előadó behatóan ismertette a kérdést, a melynek alapján a bizottság részletesen megvitatta a rendezéssel kapcsolatos teendőket. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a sörárpa-kiállítással együtt komló-kiállítás is lesz. A rendezésben részesek az O. M. G. E., a budapesti áru-tőzsde, a sörárpa- és komlótermelő vidékeken működő gazdasági egyesületek, a bacsikai komlótermelő egyesületnek és a földmívelésügyi miniszternek a kiküldötté. A kiállítást jövő év október 1-7. napjain rendezik, vagy a Köztelken, vagy a mezőgazdasági muzeumban. A kiállítás megtekintése teljesen ingyenes lesz. A kiállításon 1908-ban termelt sörárpa és komlóminták állíthatók ki, továbbá a sörárpa és komlótermelésre és kezelésre vonatkozó eszközminták, dolgozatok stb. A bejelentési határidő 1908. szeptember 10.

A tejgazdasági kongresszus határozatai. A Pécsét tartott első országos tejgazdasági kongresszus határozatait a kongresszus rendezőse máj fölterjesztette a földmívelésügyi miniszterhez, valamint megküldötte az érdekelt társadalmi testületeknek is. A földmívelésügyi miniszteriumot, valamint az érdekelt testületeket állandóan foglalkoztatják a kongresszuson fölvetett kérdések és a kongresszus határozatainak megvalósítása a közel jövőben várható.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési szakosztálya folyó hó 5-én délután Hutya Ferencz előnkésével ülést tartott, a melyen Jeszenszky Pál előadó be-terjesztette a kereskedelmi miniszter leiratát a nyersbőr-aukcióról. A szakosztály az előadó javaslata alapján kimondotta, hogy a nyersbőr-értékesítés előmozdítása céljából szükségesnek tartja a miniszterium szakköz-egének ellenőrzése mellett tartandó nyersbőr-aukciók életbe léptetését. Azután Rodiczky Jenő dr., a magyar királyi országos gyapjú-minősítő intézet igazgatója tartott előadást

a frizjuh szerepéről parlaji juhaink javításánál és a rackatenyésztés fejlesztése érdekében szükséges teendőkről.

A frizjuh-tenyésztés érdekében. Több évvel ezelőtt kezdte meg az erdélyi származású gazdasági egyesület a frizjuh-tenyésztés meghonosítását. Az egyesület a frizjuhok keresztözére használja föl és azok minden tekintetben beváltak eddig, úgy, hogy az egyesület legutóbb is 17 frizok importálását határozta el, a melyeket az egyesület tagjai között osztának szét.

Siketnéma földmivelő gyermekek segítése. A földmívelésügyi miniszter a szegedi siketnéma iskolának ezer korona állami segítségét engedélyezett, hogy annak a terhére vagyontalan földmivelőmunkások siketnéma gyermekeit végül föl és oktassák az iskola tanítási terve szerint és e mellett képezzék ki a mezői gazdálkodás terén is, hogy az iskolának ezek a növendékei kenyérüket mint földmivelőket kereshessék meg.

Gazdasági mintatelepek. A földmívelésügyi miniszternek a népies gazdaságok létesítését elv ért sikere hasonló tevékenységre serkentő a gazdasági egyesületeket. A szegedi gazdasági egyesület két tíz-tíz holdas gazdasági mintatelepet fog berendezni. A mintatelepeknek legelső feladata lenne azokon a zöldség- és gyümölcs-termelő faluközlés, a minek a szegedi talajban nagy jövője van. A telepeken akarnak kísérletezni a paprika-betegségek ellen való védekezéssel, a mű-hova-tovább nagyobb veszedelmessé a termelő és értékesítő földeket, különösen Szegednek. A miniszter meleg érdeklődéssel kíséri az alföldi gazdálkodás javítására célzó észleleteket.

Áru- és értéktőzsde Miskolcra. A kereskedelmi miniszter jóváhagyta a miskolci Kereskedők és Gazdák Körének a heti áru-és értéktőzsde létesítésére vonatkozó szabályzatát. A heti tőzsdei intézmény első az országban, s e téren Miskolcz város utatóra. A tőzsde egyelőre hetenként szerdán tartatnék a Kereskedők és Gazdák Körének helyiségében, a mely e célra külön be fog rendeztetni és felszereltetni. Végre-valahára a vidék is megmozdult.

Az oroszországi gabonaszállítás. A megcappant kiviteli kereslet miatt a termelők a még birtokukban lévő gabonából csak minimális mennyiséget hoznak a piacra. Az ősz

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság, a szab. osztr.-magy. államvasut.-társ. resicai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag saját hámorainkból.

Előterhesetlen téglaczel-ekefeje, Pánczélaczel-kormányfemez, Magasított aczel-ekefeje, Porvédő cerekek, Aczel-gerendely, Csak kitiámasztott nyerekekkel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangu magyar gyártmány felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajmivelőgépeket terjedelmében ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdaság értékese felvilágosításokat nyújt és dímentesen küldetük.

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2
Sürgőnyczim: „AGRARIA” Budapest.

Gondoskodjunk idejében téli takarmányról

Ásványi-féle
Agraria kukoriczaszartépfő-gép
nélküldözhetlenné vált minden gazdaságban.

Kukoriczaszár mint takarmány-
Zsomolyvás és vermetes eljárásról készült szolgálunk felvilágosítással.

Levélzím: „AGRARIA” Budapest, Váci-ut 2.

Fontos figyelmeztetés! Az Ásványi-féle kukoriczaszartépfő össze nem tévesztendő az amerikai Shredder-ekkel, melyek inkább szecskázók, de nem tépik a tengeriszárát és csak az Ásványi-féle szartépfő gépi az egredült létező gép, mely a kukoriczaszartépfő nem szecskázó, hanem szénápuhaságúra lépi szét.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ódon tudósítása.)

Legutóbbi tudósítunk óta az időjárás kedvezett a cseplesnek, mindamellett nem lehetett észlelni, hogy heremagvakat, különösen Luczernamagot nagyobb mennyben ajánlották volna. Ennek folytán még azon érdekelték is megtevének fellegásukban, kik a luczerna jelenlegi árólany jogosultságát nem akarták elismerni. Vörös loherét sűrűsen sehonnan sem ajánlanak, annál is inkább, mert Amerika vásárlási megbízásokat kezdett Európába küldeni...

Jegyzékek nyers árúért 100 kilónként Budapesten:

Table listing prices for various types of seed (Vöröslóhere, aranka mentes, Vöröslóhere kis arankás, etc.) with prices in HUF per 100 kg.

Gazdasági cikkek árulorgalma.

A Gazdasági Lapok heti jelentése e hét üzleti forgalmáról.

Készáru-tözsze 1907. december hó 6-án.

Table showing market prices for various goods (Flour, Oil, etc.) in Budapest and other locations, categorized by quantity and type.

Szesz.

A szilárd irányzat e héten is fenntartotta magát és nagyobb vételök mellett a szeszárak drágábbá záruk.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 164-50 - 165 K, adózatlanul 65-50 - 66 K.

Denaturált szesz nagyban kötérese 54 K-ig kelt el és 54-54-50 K zárul hordóval együtt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz élénk vételök mellett 60-50 - 61 K kelt el nagyban az termelő állomás.

Besten a kontingens nyersszesz ára 61-62 K.

Budapesti árlátárak nagyban:

Table listing prices for various types of alcohol (Finomított szesz adózva, Füstölt szesz adózva, etc.) with prices in HUF.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és adóvetésközi gabonarártákárak gabona és öntözési forgalmáról az év közzétételéig.

1907. november 23-ától november 30-ig.

Table showing grain and irrigation trade statistics for November 23-30, 1907, including quantities and values.

A) Nyilvános áruraktárak.

Table listing prices for various types of grain (Barca, Bökkenhaza, Borslyudfalva, etc.) with prices in HUF.

B) Szövetkezeti gabonarárták.

Table listing prices for cooperative grain prices.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ordódy Lajos.

mezőgazdasági munka országoszte teljes erővel folyik. A lefolyt héten az országoszi kikötőkből elszállítottak Európába 187.000 métermázsá buzát (az előző héten 213.000 métermázsá) és 109.700 métermázsá rozst (az előző héten 89.500 métermázsát).

A cukorkonferencia. A cukorkonferencia f. hó 3-án délután befejezte tanácskozását, miután teljes megegyezés jött létre. Országoszágnak a konferenciához való hozzájárulását tudomásul vették.

A cukoradó leszállítása. Az osztrák és magyar cukorkinomítók egyesülete a cukoradó leszállítása tárgyában két határozatot hozott, a melyek közül az első a kormányjavaslat büntető paragrafusá ellen, mint az ipar szabad mozgásának megsértése ellen tiltakozik, a másik pedig a bécsi kereskedők prémiumának álláspontja értelmében gondoskodást kér arra, hogy az adóból elegendő összeg azonnal az árban és pedig az ezelőtti megkötött üzletekben is kifejezésre jusszon.

A halászat köréből. A földművelésügyi miniszter felhatalmazta az országos halászlási felügyelőt, hogy a kövizek halászlásával foglalkozó halköltő telepek számára kétfélemű-negyszázötvenezer embriónált íkrát vásároljon s azokat az e végbőli folyamodó kilenczven félnek megküldje. — A Pársznyi holt Körös halászlási jogtulajdonosi Mezőtúrton tartott közgyűlésükön halászlási tészlattá alakultak. Ezzel a közel 200 kat. hold kiterjedésű holt meder egyöntetű, okserű halászlási hasznosításának egyes. minden újítástól tartozkódó halászlási jogtulajdonosok nem állhatnak többé utjában.

A fogyasztási szövetkezetek borkimérő joga. A pécsétt tartott szőlészeti és borászati nagygyűlés a borkimérő szövetkezetek részére kért egy kivételes jog nagy mértékben hozzájárulna a magyar termelés szempontjából olyannyira fontos, az egészségre legkevésbé káros ital fogyasztásának emelésére, másrészt csökkentené az egészségre jóval károsabb pálinkafélé fogyasztását. A Magyar Szőlősgazdák Egyesülete most az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet is felkérte, hogy a kongresszus kerelmét pártolja a kormányynál.

Temesvári Szt.-Miklós országos vásár. Mint jól informált helyről értesülünk, a Délmagyarországban uralkodó nagy takarmányhiány folytán a f. é. december hó 12-én kezdődő temesvári szarvasmehavásáron igen nagy mérvű felhajtás várható, a mely körülményre az érdekelt körök figyelmét ezennel felhívjuk.

De sertésekéből és lovakból is nagy felhajtást várnak.

Large advertisement for 'KÜHNE E.' featuring agricultural machinery like 'TORNADO' and 'MORZSOLÁT'. Includes text: 'hazánk legrégibb mezőgazdasági gépgyára', 'elismeret gondos kivitelben szállít', 'szecsavágógépeket', 'répavágókat, darálókat, takarmányfülesztőket', '„TORNADO“ kukoricaszártépőket, MORZSOLÁT', 'Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a. Fiókraktár: Debreczen és Temesvár. burgonyamosógépeket, teljes takarmánykamra-berendezéseket.'

Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobilok

nem benzinnel hajtataknak, tehát a pénzügyről ellenőrzés, adómentes benzín kérévényezése stb. nem szükséges.

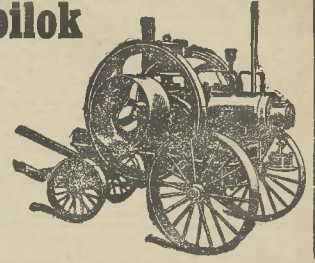
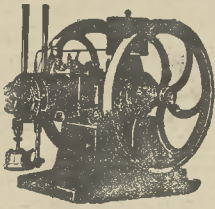
Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és lóerőnként 2 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járásuk, tehát minden üzetre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

»»»»» Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

Wohanka és Társa

Budapest, VI., Váci-körút 76.

■ Hazai gyártmány.

A nagyteleki gazdaságban

eladásra bocsájtataknak: montafoni tehének, bikák és üszök; továbbá telivér lovak és féltelivér csikók. Bővebb felvilágosítást nyújt a

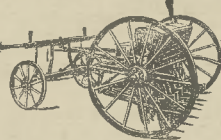
nagyteleki gazdaság, u. p. Hatvan.

HONI IPARI

Szabadalmazott

LOSONCIDRILL

tolókereskes sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és felül vető-szerkezettel, szabadalmazott magmegboronálóval.

ELSŐ LOSONCZI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR

BASCH és TARIJÁN mérnökök, LOSONCZ.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Kizárólagos vetőgépgyár.

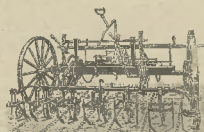
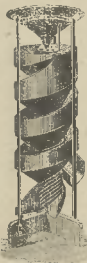
A kolozsvári erdélyrészi országos gazdasági kiállításon I. díjjal, aranyéremmel kitüntetve.

A nagyváradai mezőgazdasági kiállításon elismerő oklevél újításokért.

Állatelladási hirdetemény.

Nagyméltósági gróf Karátszonyi Jenő ur bánlaki hitbizományi uradalmából eladásra kerül körülbelül 100 darab éves göndör szőrű mangalica sertésnek, továbbá 6 db 3 éves magyar bika és több fiatal magyar és tarka bika. Venni szándékozik forduljanak az **Uradalmi számtartószághoz, Bánlák.**

JOHANN ČERVINKA, PRAG II. HAULIČEKPLATZ No. 26.

offert als Spezialität die weltberühmten automatische Schnecken-Triebe, neuarlige, leichte Klee- u. Grassämaschinen mit unverwundlichem Stahlsäwerk, die weltberühmte automatische Rübenhacke „Patent Deyl“ geeignet für Rübe, Mais, Kartoffeln, Getreide, als auch zum Querschneiden der Rübenreihen und 2-scharige Stahl-Pflüge, kippar, mit Deichsel.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970,340.— kor. Tartalékok . . . 784,780.16

Összesen: 2,755.104.16 kor.

1901. évi föléleg	90.349.— kor.	1904. évi föléleg	72.438.23 kor
1902. " "	59.782.26 " "	1905. " "	61.730.60
1903. " "	109.331.73 " "	1906. " "	39.243.65

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfőlelegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjviszátérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfőlelegbe közgyűlési határozattal tartáléka helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 $\frac{1}{2}$ -os díjviszátérítést kaptak. — Az 1904 és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 $\frac{1}{2}$ -os díjviszátérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselőik közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóség.

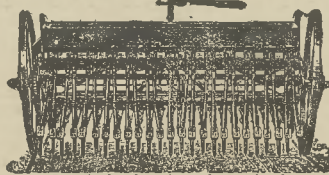
Birtokeladás.

A „POSAVINA“ legtermékenyebb részén, Samac városához közel (Bosznia) **eladó egy birtok**, elsőrendű szántóföld, 1200 Dunum (1 Dunum = 1000 m²) területű, igen mérsékelt árban, 75,000 korona.

Egy szőlőhegy, 40,000 fövel, szakértelemmel megépítve és gondozva, a szőlőhegy épületekkel és az egész fundus instrukciójával. — Ezen szőlőhegyen van: **fiatal gyümölcsöskert 1000 fával,** **öreg gyümölcsöskert 800 fával,** **nagy rét** meleg, természetes kónas forrásokkal, gyógyvizekkel, alkalmas, mindez GRADACAC városában, Bosznia, a főközlekedési vonalon, igen romantikus helyen fekszik, ára 40,000 kor. GRADACAC városában továbbá több szántóföld, építési parcellák, rak-tárak igen olcsón eladók. Bővebb értesítéssel szolgál a tulajdonos:

JOVO J. BABIĆ, Bos. Samac vasut-, hajó- és posta-távírdáallomás.

PROPPER SAMU MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen ideányo **SACK RUDOLF** elismert kltűnő gyártmányait, acélekelt, vasboronált, könnyű és szállár sorvetőgépeit.

szecskavagó- és repavagó-gépeit kézi, járgány- és pözhajtásra.

Elsőrendű biztonsági járgányait.

„WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeit,

a jelenkor legjobb **takarmánypároló-készülékeit** szerkezettű

és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

FELHÍVÁS.

A KISVÁRDA-VIDÉKI GAZDAKÖR 25 éves fennállásának és a tenyészállatkiállítás jubiláris, nagyobb szabású megünneplésére 1908. évi márczius hó 20-tól kezdődőleg Kisvárdán négy napos

KIÁLLITÁST RENDEZ.

I. Mezőgazdasági, szőlészeti, kertészeti, gép, ipar- és kereskedelmi kiállítás márczius hó 20-án reggel 9 órakor nyitattik meg és tart a kiállítás berekesztéséig márczius hó 23 déli 12 óráig.

II. Az állatkiállítás márczius hó 22-én reggel 9 órakor nyílik meg és tart márczius hó 23-ika déli 12 óráig.

A mezőgazdasági, szőlészeti és kertészeti kiállításon kiállíthatnak a megye területén belül és kívül lakó gazdaköri tagok, valamint a Kisvárdai-vidéki gazdakör körzetében lakó összes gazdálkodók, saját gazdaságukban produkált magvak, természetnyenyek, takarmányfélék és általában a mezőgazdasági fogalmához tartozó eszközök és anyagok.

Gép- és mezőgazdasági eszközöket kiállíthat minden gép- és mezőgazdasági eszközgyáros.

Ipar és kereskedelmi szakmában csakis a Kisvárdai-vidéki gazdakör körzetében lakó iparos és kereskedők állíthatnak ki.

Az iparosok saját vagy segédek által honi anyagból készített tárgyak és eszközökkel vehetnek részt.

A kiállítás sikere és az egyes iparosok érdekében kívánatos, hogy necsak az ez alkalomra készített munkáikkal szerepeljenek, hanem az általuk már régebben készített, másoknak eladott s használatban levő műveiket, ha azokat a kiállítás tartamára megszerezhetik a kiállításon bemutatassák.

Kereskedők csak honi gyárakban készített árukat állíthatnak ki, belevonásával azon honi, gyári vagy nagykereskedő forrásoknak, melyeknek árucikkeit piacunkon és vidékünkön terjesztve közvetítik.

Az állatkiállításra — szarvasmarha, ló, öszvér, szamár, sertés, juh és baromfi, valamint az ezen alkalomkor megtartandó tenyészbika kiállításra — csakis gazdaköri tagok állíthatnak ki saját tenyésztésükből.

Bejelentési határidő a kiállítás összes szakmájára 1907. deczember 31-én jár le; miért is kéretnek az igen tisztelt részt venni óhajtok a bejelentéseket a „Kisvárdai-vidéki gazdakör titkári hivatala” címűre Kisvárdára sürgősen beküldeni, ahol a kiállításra vonatkozó összes felvilágosítások megadatnak.

A kisvárdai-vidéki gazdakör körzetéhez tartozó összes községek Elöljáróságánál kaphatók bejelentési lapok.

A kiállítási feltételek a bejelentési lapokban vannak tüzetesen feltüntetve.

A Kisvárdai-vidéki gazdakör tapasztalva az elmúlt években tartott tenyészállatkiállítások alkalmával nyilvánult fokozódó érdeklődést, elérkezettnek látja az időt, hogy a fent jelzett kétszeres jubileumi ünnepséget, az eddig évenként megtartott és kizárólag állattenyésztésre szorító kiállításnak a mező- és közigazdasági összes ágak, valamint az ipar- és kereskedelem képviselőivel szélesebb alapon való rendezésére felhasználja.

Reméli a gazdakör, hogy ezen kezdeményezése nem fog kopár talajra hullani, hanem az említett ágak összes tényezőinek lelkes és összhangzatos együttműködése értékes gyümölcsöt fog teremni úgy a mezőgazdaság, valamint az ipar és kereskedelem javára.

Kisvárdai, 1907. november hó.

A kiállítási bizottság.

BEJELENTÉSI FELTÉTELEK.

Bejelentés határideje 1907. deczember 31.

A Kisvárdai-vidéki gazdakör által rendezendő kiállítás a kisvárdai vasútállomással szemben Reizmann Herman ur. tanzáján lévő gazdasági épületekben lesz megtartva.

A gépek és mezőgazdasági eszközök a gazdasági épületek közötti nagy téren lesznek a szabadban elhelyezve, megegyedve, hogy a kiállított tárgyak felett ponyvát húzassanak a kiállítók.

A többi minden néven nevezendő kiállítási tárgyak, cikkek, élő állatoknak stb. a fedett és zárt épületekben lesz a helyük kijelölve.

Minden kiállító saját iparához tartozó tárgyakból annyit állíthat ki, amennyit saját érdekében jónak lát. Mindezenáltal a gazdakör kiállítási bizottsága fenntartja magának a jogot, hogy helyszíntől esetén választott bizalmi férfiak közbejöttével egyes túlhalmozott cikkek mennyiségét leszállíthassa.

A kiállítás tartama alatt a kiállított tárgyak állandó őrzés és hivatalos felügyelet alatt állanak, de esetleges károsodásért felelősséget a gazdakör nem vállal.

Kötelek a kiállító minden tárgy vagy élőállat tényleges értékét a bejelentéssel egyidejűleg közölni, hogy tűz ellen a biztosítás idejében eszközölhet legyen.

Gép- és mezőgazdasági eszközöket az egyes tulajdonosok tartoznak tűz ellen biztosítani, míg a többi kiállított tárgyak, cikkek, élő állatok stb. biztosítását a gazdakör a bejelentendő érték szerint saját költségén biztosítja tűz ellen a kiállítás megnyitása előtti 2 naptól számítva a kiállítás berekesztése utáni 2 napig vagyis nyolc napon át, miért is tartozik az állatoktól eltekintve 1908. márczius hó 18-án mindenki beküldeni a kiállításra szánt dolgokat, viszont 1908. márczius 25-én déli 12 óráig onnét elszállítani, de nem előbb, mint 1908. márczius 23-án déli 12 óráig.

Ezen biztosítási díjak a térdjában befoglalattanak. Az élő állatokat márczius hó 21-én d. u. 4 óráig tartozik mindenki beállítani és márczius hó 24-ike déli 12 óráig elhajtani, de szintén nem előbb, mint 1908. márczius hó 23. déli 12 óráig.

A fent kiüntetett határidőkhöz túl beérkező tárgyak nem fogadtatnak el.

Az épületekben kijelölt helyek díszítéséről, illetve a tárgyak tetszetősebbé tételéről kiállítók gondoskodnak.

Kiállítók kötelesek bejelenteni az általuk kiállítandó tárgyak hozzávetőleges hossz, szélesség és magasságát, valamint hogy mennyi terménysége van szükségük.

Az élő állatoknak kijelölendő épületek számával lesznek kialmozva. Takarmányfélékről minden egyes kiállító maga gondoskodik, de kívánatra a bizottság piaci áron beszerzi.

A térdjék, beleértve a tűbiztosítás, világítás és egyéb költségeket, a kiállítás tartamára következésképpen állapítanak meg:

1. Egy darab ló, szarvasmarha, öszvér vagy szamár után 5 korona fizetendő.

2. Egy drb sertés vagy juh után egy korona a dij.

3. Két négyzetméter helyet elfoglaló baromfi-ketrecz vagy ól után egy korona, minden további négyzetméter után 50—50 fillér fizetendő.

4. Az ipar- és kereskedelmi cikkeket magában foglaló épületekben a kereskedők minden négyzetméter terület után 1—1 koronát fizetnek. Az iparosok a kiállított tárgyak bejelentett értékének $\frac{1}{2}\%$ -át fizetik, ebben is befoglalattanak ugyancsak a tér, biztosítási, világítási stb. díjak.

5. Gépek és gazdasági eszközöknek szabad égv alatt adandó minden négyzetméter területért 50—50 fillér fizetendő.

Az állatok a kiállítási területre való bebecsülés előtt, állatorvosi-lag megvizsgáltatnak.

Az állatok megbetegedése, vagy valamely járvány fellépte esetéből származó anyagi kárért a gazdakör nem szavatol.

A kiállításra küldött állatok és tárgyak eladása csakis a kiállítási iroda közvetítésével történhetik, amely az adás-vételre járó teendőket lebonyolítja. Ezért az iroda az eladási ár 2 százalékát jutalek czimén levonja.

Térdjék a bejelentéssel egyidejűleg fizetendőek és a Kisvárdai-vidéki gazdakör pénztárába.

Csakis bejelentési lapon eszközölt bejelentések fogadtatnak el.

Kisvárdai, 1907. november hó.

A kiállítási bizottság.

MEGJELENT

a KODOLÁNYI-féle 1908. évi

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

(48. évfolyam) a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél bővebb és változatosabb tartalommal.

TARTALMA:

Naptári rész. — Hold kelte és nyugta. — Nevezetesebb államok hossz-, tér- és súlymértéke és azok értéke a métermérték szerint. — Az új mértékek s a régiek átállítására vonatkozó adatok. — A lovaknál használatban volt marokmérték átvitele centiméterekre. — Sikterületek és tömörtestek mértani számításai. — E szabályok alkalmazása a kazalok és boglyák köbtartalmának kiszámításánál. — Takarmánymennyiség kiszámítása térfogat alapján. — Vetőmag-szükséglet. — A vetőmag páczolása üszög ellen. — Az állatok életkorának megállapítása. — Vemhességi naptár. — A legmegfelelőbb szoptatási időtartam a

gazdasági állatoknál. — A takarmányok tápanyagtartalma. — Az állatok tápanyagszükséglete. — Pénztári napló. — Anyag- (termény, állat, eszköz stb.) forgalmi napló. — Trágyázási, vetési és aratási jegyzék. — A napi takarmányadagok jegyzéke. — A gazdasági évi takarmány- ésalomfogyasztásának előírnyázása. — A trágyázás összesítése. — A vetés összesítése. — Az aratási eredmény összesítése. — Próbacéplések jegyzéke. — Cseplési napló. — Próbatéjések. — Hízó állatok próbamázsalása. — Pározatok, elletések. — Bélyegilleték. — Vásárjegyzék. — Koczkázott jegyzetlapok. — Hirdetések.

ÁRA:

Helyben	K 2,80
Ajánlott postai szétküldéssel	„ 3,25
Utánvétellel küldve	„ 3,45

Megrendelhető

a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában
Budapest, IV., Múzeum-körut 7.

ACZÉL EKÉK.

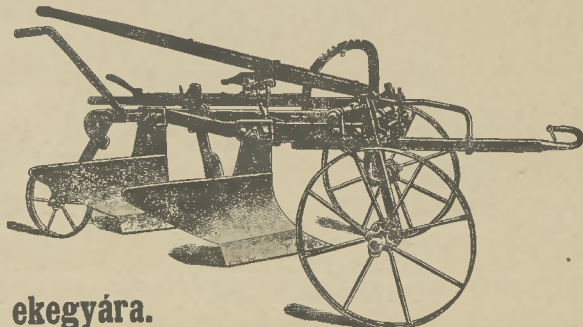
Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélananyagból, páncél aczél kormányokkal, tégely-aczélból készült ekéfejjel

egyes egyetemes és többvasu ekéimet,

valamint talajmívelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf kizárólagos ekegyára.

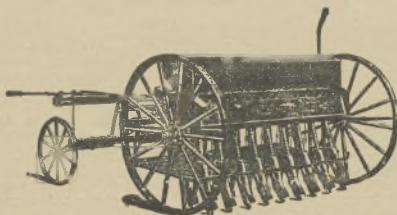
Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.**

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az

„UNICUM DRILL”

vetőgépek iránt gazdátársainál. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26.000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Gőzekéket

gőz-utíhengereket és gőz-utimozdonyokat
legfőbbkétebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, Vasut-Állomás-
szel szombon.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42—50.

A német birodalmi gazdasági egyet nagy ezüst érmével tüntették ki Grabe és Vahle bielefeldi céget az 1907. június 8-án megtartott düsseldorfi vándorkiállításon

szab. répvágó gépeiért

az itt felsorolt előnye miatt:

Páratlan munkamenyiség.
Minden nagy- és középbirtokra nézve nélkülözhetlen.
Óránkint végez:

80—100 mázsát — kézi hajtással.
160—200 mázsát — motorhajtással.

Sima metszés épszerű szeletekben, tet-sz és szerinti méretekben. Semmi nedv-vesztés. Fényes bizonyítványok kiváló gazdáktól és a Hallei és Münsteri kísérleti állomásoktól. Sok kitüntetés. Árakat tudakozásra küldi.

Grabe és Vahle gazd. gépgyára Bielefeld, Westfalen.

SEBES és ANTAL

Budapest, VI., Dávid-utca 1b.

Ajánljuk

eredeti Renauer-féle motorjainkat és szab. függőleges köves darálóinkat.

Teljes takarmánykamra-berendezések.

..... Árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Sertés-eladások és vételek

legjobb és legpontosabban eszközöztöttek, sovány, ugy hízóit állapotban **URL. REZŐ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Bérkocsis-utca 13.

Telefon: 97—05 interurbán. Felvilágosítással készséggel szolgál.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cemenből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikát, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagosövezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felelte egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKENSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében

270 munkás

95 szabadalom stb.

DRÖSSLER KÁROLY cs. és kir. szabad. gazdasági gépgyár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket

ugy gőzmozgonyhoz, mint benzintekomobillekhoz,

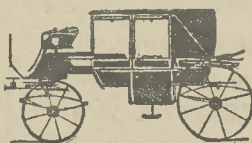
szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonya-kiemelőgépeket

mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legfőbbkétebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és ártételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

==== Képviselek jutányos feltételek mellett felvételnek. =====

Stumpf Károly kocsigyártása.

Ajánlja dúsan felszerelt rak-tárá minden jellegű kocsikból aránylag utányos árakon. A gyártmány jó minősége és szilárdságáért kereskedik a cég régi jó hírneve. **Byártelap és kocsisárkár:** Budapest, IX., Soroksári-út sarok és Vágóhid-utca 2.

1900. évi párisi világtállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szerlovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tejváltásra s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

korneuburgi marhatáppor

csakis ezen védjegyvel való!

Főraktár: Torók József gyógyszerész, Budapest,

VI., Király-utca 12. szám.
VI., Andrásy-ut 26. szám.

Stahel és Lenner

Zrieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST.

Ajánljuk trieurjelnet és osztályozó gépeinket gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

Tőrekrosták és minden fajta lemezrosta gőzcséplő gépek számára. x x x